

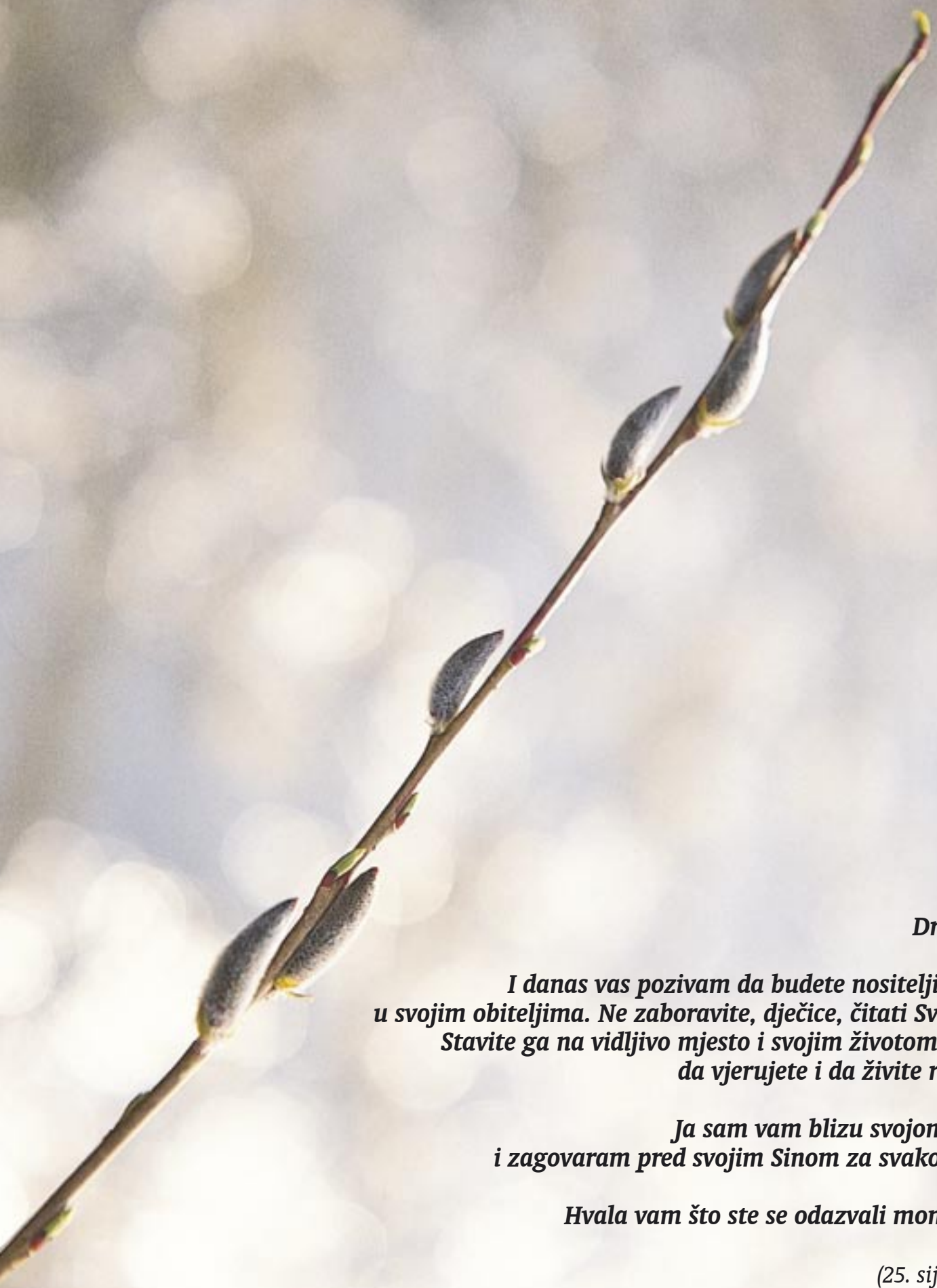
Glasnik MIRA

Godište I. • Broj 2 • Međugorje • Veljača 2006. • Cijena 2,5 KM / 10 Kn

25

Međugorje
1981. - 2006.

Draga djeco!

I danas vas pozivam da budete nositelji evanđelja u svojim obiteljima. Ne zaboravite, dječice, čitati Sveto pismo. Stavite ga na vidljivo mjesto i svojim životom svjedočite da vjerujete i da živite riječ Božju.

Ja sam vam blizu svojom ljubavlju i zagovaram pred svojim Sinom za svakoga od vas.

Hvala vam što ste se odazvali momu pozivu!

(25. siječnja 2006.)

GLASNIK MIRA

Utemeljitelj i nakladnik:

Informativni centar "Mir" Međugorje

Glavni urednik: Krešimir Šego

Lektor i korektor: Dragan Naletilić

Adresa:

Glasnik mira, Gospin trg 1
88266 Međugorje, BiH
Tel.: 00 387 36 650 200
Faks: 00 387 36 651 300
E-mail: glasnikmira@medjugorje.hr ili
medjugorjemir@medjugorje.hr

Grafičko oblikovanje:

Marin Musa // **SHIFT** KREATIVNA AGENCIJA

Tisak: Fram-Ziral, Mostar

Uplate:

Za Bosnu i Hercegovinu:
Poštanskom uplatnicom ili na žiro-račun:
3381202201145352
UniCredit Zagrebačka banka BH

Devizne uplate:

Unicredit Zagrebačka banka BH
S.W.I.F.T. ZABA BA 22
Konto: 48-06-02810-2

Uplate iz Republike Hrvatske:

HVB Splitska banka d.d.
Br. računa: 30000519000
S.W.I.F.T: BACXHR22
IBAN: HR17 2330 0035 1002 0168 2
Prilikom uplate popuniti **Nalog 14**

Cijena pojedinog primjeraka:

2,5 KM/10KN
Godišnja pretplata (12 brojeva)
BiH: 30 KM; Republika Hrvatska: 120 KN;
Zemlje EU: 25 Eura; Švicarska: 50 sfr; SAD: 35 US\$

List je prijavljen kod Ministarstva prosvjete, znanosti, kulture i športa Hercegovačko-neretvanske županije pod brojem R-05-05-42-2175-86 /06 od 12. siječnja 2006.

Dekret Pape Urbana VIII.

U skladu s dekretom pape Urbana VIII. i uredbom II. vatikanskog koncila, izdavač izjavljuje da nema nakanu preteći sud Crkve o nadnaravnosti prirode događaja i poruka o kojima je riječ na ovim stranicama. Taj sud pripada kompetentnom autoritetu Crkve, kome se izdavač potpuno podvrgava. Riječi poput «ukazanja, čudesa, poruke» i slične imaju ovdje vrijednost ljudskog svjedočenja.

Dragi čitatelji!

U ruci već držite drugi broj našega Glasnika. Hvala svima na svesrdnoj podršci kojom ste popratili pojavljivanje prvoga broja iz mjesta gdje se višom silom rodilo ono što se danas naziva zbirnim pojmom *Međugorje* u Katoličkoj Crkvi. Hvala na svim riječima i pozivima, dopisima i zanimanju za glasilo. Za nas je to samo ohrabrenje više, nastaviti djelovati u duhu Isusa Krista i evanđelja u Marijinoj školi, do kraja urasli u Crkvi po sakramentima, poglavito krštenju i euharistiji, pomireni s Bogom u sakramentu oprosta. Da bismo to ozbiljili, trebamo zajednički kročiti naprijed, u vjeri. Da bi se glasilo poboljšalo, trebamo i vaše primjedbe, savjete i prijedloge, koji su uvijek dobrodošli.

Mi smo ovdje svakodnevno suočeni s ponovnim životnim iščitavanjem biblijskih stranica, napose onih novozavjetnih, u izvješćima o Isusu i njegovu djelovanju. Ono golemo zanimanje svijeta za Isusa te plodove njegova djela apostoli su sveli na zajednički nazivnik: *Isuse, svi te traže!* A zašto ga traže? Žele odgovor na temeljna životna pitanja, onda a i danas.

Čovjek je u biti uvijek isti, psiha ista. Svi odgovori što ih nudi svijet - a znamo kako se svakih sedam godina čovjekovo znanje

na svim područjima života i znanosti udvostručuje - uvijek su za više brojeva ili veličina manji od temeljnih životnih pitanja što muče svakoga od nas. Tijesni su nam i neugodni. Tražimo uvijek više i dalje od onoga što nudi svijet i znanost.

Čovjek koji pita, stavlja se pod sud i pred sud drugoga koji ima bolja rješenja. Najgore je kad čovjek ima rješenje za sve te mu drugi i ne treba u životu. Kao vjernici svi smo na putu. Naša je vjera u samim početcima nazvana *Put*. Vjera je put do Boga, a ne kuća u kojoj se možemo udobno i mirno smjestiti i stanovati, pogotovo ne obični skup vjerskih istina. Čovjekov je život putovanje. Vjera je hod kroz život.

Ljudi su dolazili k Isusu s posve stvarnim mukama i problemima. Preko upitnika i odgovora od osoba koje nam ih mogu ponuditi dolazi jasnoća i bistrina u naš život. Isus je veći od svih naših upitnika i odgovora, on je i danas tražen, ali on jest i onaj koji postavlja nama konkretna pitanja. Odgovor na pitanja koja nam on postavlja pronaći ćemo u životnom, svakodnevnom nasljedovanju te jedinstvene Osobe u Marijinoj školi. Zato (s)tvorimo jedno veliko zajedništvo Gospodinovih oduševljenika i sljedbenika.

Uredništvo

U OVOME BROJU PROČITAJTE:

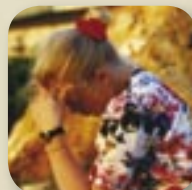
**SLAVA BOŽJA
NA KRISTOVU
LICU**

fra Tomislav Pervan

**Hodočasničke
staze:
SANTIAGO DE
COMPOSTELLA**

fra Karlo Lovrić

**BUDITE
NOSITELJI
EVANĐELJA**

fra Ljubo Kurtović

**ŽRTVE
KOMUNISTIČKE
MRŽNJE**

fra Robert Jolić

**DOGAĐAJI
KOJI SU
PROMIJENILI
SVIJET**

Razgovor s
fra Mirom Šegom

**MEĐUGORJE
ME VRATILO
KATOLIČKOJ
VJERI**

Razgovor s
Davidom Iannijem

SLAVA BOŽJA NA KRISTOVU LICU

Čini se da taj nadnevak, 25. siječnja, kao i uopće 25. u mjesecima, nosi sa sobom stanovit ključ i za naš vjernički život. Božić slavimo istoga dana, tako i Blagovijest, sve međugorsko događanje - prema svjedočanstvima ljudskih svjedoka - u znaku je toga dana.

dr. fra Tomislav Pervan

I ma svoje značenje nadnevak 25. siječnja u crkvenom kalendaru ali i povijesti Crkve. Toga se dana slavi u Crkvi blagdan Obraćanja sv. Pavla. Na taj je dan god. 1959., nepuna tri mjeseca nakon svoga ustoličenja, papa Ivan XXIII. u crkvi Sv. Pavla izvan Zidina iznenada, na opće iznenađenje Vatikana i svijeta, najavio saziv općeg sabora u Crkvi. Stari, 77-godišnji Papa, tom je najavom započeo nezaustavljivi proces u Katoličkoj Crkvi, slijed povrata na izvore, otkrivanja temelja vjere, odbacivanja suvišnih ljuštura, sputavajućih oklopa koji su Crkvu priječili u njezinu povijesnom hod.

Crkva - kvasac u tijestu svijeta

Često je ta Crkva bila kao David u Šaulovoj bojnoj opremi. David je jedva mogao koračati u Šaulovu tešku oklopu i bojnoj opremi. Tako je bilo i s Crkvom. Trebalo je mnogo suvišna tereta skinuti, mnoge naplavine odstraniti, povratiti Crkvi lakoću te pokretljivost one rane Crkve, kako bi svijet shvatio izvornu bit Crkve, mjerila koja nudi Isus Krist i Evanđelje. To su potom mnogi krivo razumjeli, kao da se Crkva mora prilagoditi duhu svijeta, a ne duh svijeta Duhu Isusa Krista. Crkva jest i ostaje kvasac u tijestu svijeta, grad na gori, *Svjetlo narodâ*. Koncil bijaše korjenit obrat, ali zapravo nužni zaokret prema suvremenom svijetu i njegovim problemima i dvoumicama.

Toga istog nadnevka i u istoj crkvi Sv. Pavla današnji Papa prije petnaestak dana, mo-

leći za obraćenje i jedinstvo u zajedništvu s predstavnicima drugih kršćanskih zajednica, dao svijetu i Crkvi svoju prvu encikliku koju su svi toplo pozdravili i svesrdno prihvatili. Ona je nešto kao *glazbeni, notni ključ* za pontifikat ovoga Pape, mogli bismo reći, program u kretci ljudskih krhkih riječi.

Čini se da taj nadnevak, 25. siječnja, kao i uopće 25. u mjesecima, nosi sa sobom stanovit ključ i za naš vjernički život. Božić slavimo istoga dana, tako i Blagovijest, sve međugorsko događanje - prema svjedočanstvima ljudskih svjedoka - u znaku je toga dana. Tako i poruke koje prema njihovu svjedočanstvu primaju toga dana.

Dalo bi se reći, taj je nadnevak poziv i znamen za korjenito **obraćenje**. Dan Pavlova obraćenja pred Damaskom, kad je, ugledavši svjetlo s neba čuo glas *Savle, Savle, zašto me progoniš?*, kad je pao na zemlju kao mrtav, kad je oslijepio i tek nakon tri dana - u trenutku krštenja - progledao, poziv je također i nama na zaokret u životu. Bio je to onaj povijesni i egzistencijalni trenutak u kome je najradikalniji i žestoki zatornik mlade Crkve postao njezin najbriljantniji promicatelj i pobornik, oduševljenik u ljubavi prema Onome koji ga je do kraja ljubio te sebe za njega i sve nas predao.

Stječe se dojam da današnji Papa u svome prvom okružnom pismu upravo to želi posvijestiti svakome od nas. *Bog je ljubav*. Na to ga je, prema njegovim vlastitim riječima, potaknuo veliki Dante u svome pjesničkom

Treba vratiti riječi ljubav njezinu izvornu vrijednost. Danas je ta riječ potrošena, svatko je rabi u svoju korist, čovjeka je strah uzeti je u usta da ne bi bio krivo shvaćen. Pa ipak, riječ nam treba, moramo je prihvatiti, čistiti, povratiti joj iskonsko značenje i sjaj kako bi riječ ljubav ponovno obasjala naš život te nam pomogla voditi svet, kršćanski život.

Raphael Santi, Raspra o Euharistiji - isječak

hodu svemirskim prostranstvima gdje usred raja biva doveden pred Svjetlo koje je istodobno *Ljubav što pokreće sunce, zvijezde, cijeli svemir.*

Lice Isusa Krista

Međutim, u samome žarištu toga svjetla nije neko novo snažno sunce, blještavilo, nego je tu nježno, prozirno lice osobe, čovjeka koji prilazi pjesničkom vidioću, Danteu. Vidi pjesnik nešto savršeno novo, zapaža ljudsko ali i božansko lice - lice Isusa Krista. Upravo to Kristovo lice prepoznaje

pjesnik u srcu samoga Trojstva. Papa nastavlja: "Bog, beskrajno svjetlo, čiju su neistraživu tajnu intuitivno zreli grčki filozofi, taj Bog nosi ljudsko lice!" Papa stalno govori o licu, Kristovu licu, u svojoj govornoj i pisanoj riječi.

U kratkom tekstu najave enciklike izraz 'lice' opetuje se nekoliko puta. Kao da svome pontifikatu želi utisnuti biljeg Kristova lica. O tome piše, promišlja, za Kristovim licem žudi. A svjetlo je zasjalo u svijetu preko Marije koju neizostavno spominje u svojoj enciklici. Njoj se Papa toplim sinovskim riječima,

Crkva nas poziva na povrat k izvorima na kojima je voda savršeno čista i bistra. Međugorje je od prvih svojih dana upravo to, zov za izvorom.

usrdnom molitvom obraća. Isus treba zasjati svijetu kao novo svjetlo.

Treba vratiti riječi ljubav njezinu izvornu vrijednost. Danas je ta riječ potrošena, svatko je rabi u svoju korist, čovjeka je strah uzeti je u usta da ne bi bio krivo shvaćen. Pa ipak, riječ nam treba, moramo je prihvatiti, čistiti, povratiti joj iskonsko značenje i sjaj kako bi riječ ljubav ponovno obasjala naš život te nam pomogla voditi svet, kršćanski život. Tu imamo Mariju kao svijetli primjer, a njezine su riječi uvijek poticajne, sadržajne. Marija je životna primjena riječi vlastitoga Sina. Marijin je život velespjev ljubavi, upravo kako ga opisuje u nenadmašivu himnu apostol Pavao u Poslanici Korinćanima.

Međugorje - zov za izvorom

Crkva nas poziva na povrat k izvorima na kojima je voda savršeno čista i bistra. Međugorje je od prvih svojih dana upravo to, zov za izvorom. Marija nas vraća Svetom pismu koje mora biti naša Knjiga života. Svakodnevno iščitavanje, promišljanje, pretakanje riječi u život - to je zadaća vjernika u suvremenom svijetu. Papa veli da onaj tko se zapučuje Bogu nikada se i ničim ne odvraća od ljudi, nego im je uistinu blizu. To je najzornije na Marijinu liku. Njezinu se majčinskom zagovoru utječemo u svojim radostima i žalostima, u svojoj ostavljenosti i zajedništvu. I uvijek doživljavamo njezinu dobrotu i ljubav. Papa veli:

Marija, Djeвица i Majka, očituje nam što je ljubav i gdje joj je iskon, odakle crpe svoju obnoviteljsku snagu. Njoj povjeravamo Crkvu, njezino poslanje u službi ljubavi:

Sveta Marijo, Majko Božja,
ti si svijetu darovala
pravo i istinsko svjetlo,
Isusa, svoga Sina - Božjega Sina.
Ti si se posvema predala
Božjem zovu

i tako si postala vrutkom dobrote
što struji iz njega.

Pokaži nam Isusa. Vodi nas k Isusu.
Nauči nas da ga upoznamo i ljubimo
kako bismo i mi sami mogli postati
istinski ljubitelji te izvor žive vode
usred žedna svijeta.

BUDITE NOSITELJI EVANĐELJA

fra Ljubo Kurtović

Istinski neprijatelj radosti nije trpljenje nego sebičnost, povlačenja u sama sebe.

Čovjek povučen u samoga sebe jest jež koji pokazuje samo bodljike.

Marija, Majka Božja i naša majka, svaku svoju poruku počinje riječima: „Draga djeco!“ Ona zna komu dolazi i komu se obraća. Dolazi i govori nama koji smo njezina ljubljena djeca. Mnogo puta nam je govorila: „Draga djeco, u ljubavi vam govorim; pozivam vas svojom majčinskom ljubavlju; ja sam vam blizu svojom ljubavlju.“ Govori nam s ljubavlju kao što je Isus govorio onom bogatom mladiću iz Evanđelja: „Nato Isus pogleda u nj, zavoli ga i rekne mu: „Samo ti jedno nedostaje: idi, prodaj sve što imaš, podaj siromasima, i imat ćeš blago na nebu! Onda dođi, slijedi me!“ (Mk 10, 21). Isus nije imao uspjeha s ovim bogatim mladićem unatoč ljubavi s kojom mu se obratio. Isusov poziv nije došao do mladićeva srca.

Blažena Djeвица Marija zna da svi ne će prihvatiti njezinu majčinsku riječ. Unatoč tomu ona vjeruje, nada se i ljubi svoju djecu. Ona nas ljubi i onda kad smo kao djeca ravnodušni, slabi i grješni. Ostaje uporna i strpljiva i onda kad joj ne vjerujemo i površno je prihvaćamo. Njezina ljubav ostaje ista jer izvire iz Božjeg srca, jer je Ona sama sva u Božjem srcu.

Sebičnost je neprijatelj radosti

U ovoj poruci nas poziva da budemo nositelji evanđelja u svojim obiteljima. Nositelj evanđelja znači biti nositelj radosti jer evanđelje je dobra, radosna vijest. Evanđelje je Isus Krist. Gospa kao majka pred nas neprestano stavlja taj ideal evanđelja koji su ostvarili sveci u svomu životu. Zato sveti Pavao može reći: „Radujte se u Gospodinu uvijek! Ponavljam: radujte se!“ (Fil 4, 4). On se ne ograničuje samo na to da nam zapovjedi radovanje nego nas upućuje kako se moraju vladati oni koji pripadaju Isusu, oni koji svjedoče i nose radost: „Blagost vaša

Blažena Djevica Marija zna da svi ne će prihvatiti njezinu majčinsku riječ. Unatoč tomu ona vjeruje, nada se i ljubi svoju djecu. Ona nas ljubi i onda kad smo kao djeca ravnodušni, slabi i grješni. Ostaje uporna i strpljiva i onda kad joj ne vjerujemo i površno je prihvaćamo. Njezina ljubav ostaje ista jer izvire iz Božjeg srca, jer je Ona sama sva u Božjem srcu.

neka je znana svim ljudima“ (Fil 4, 5). Blagost označava čitav sklop ponašanja koji ide od krotkosti do sposobnosti da znademo popustiti i pokazati se ljubaznima, tolerantnima. To je ono ljudsko iskustvo koje smo svi, više-manje, iskusili: radosna osoba, koja očekuje nešto lijepo, uvijek je dobra osoba, ljubazna sa svima; ne osjeća potrebu vrijeđati, zna se sa svima odnositi, nije gorka, nije razdražljiva, zna opraštati a zna i pitati oprost. To opaža svatko tko se nađe uz takvu osobu, pa kaže: čita joj se radost već u očima. Radost je svjetlo u duhovnom području. Kad Isus kaže svojim učenicima: „Tako neka svijetli vaša svjetlost pred ljudima da vide vaša dobra djela i slave Oca vašega koji je na nebesima“ (Mt 5, 16), isto je kao da kaže: Neka zasja vaša ljubav pred ljudima. Ne smijemo čekati da budemo potpuno zdravi kako bismo se nekomu nasmijali. Ne smijemo čekati da drugi počnu prvi praštati i ljubiti jer tako prijećimo Bogu da učini svoja djela u nama. Istinski neprijatelj radosti nije trpljenje nego je to sebičnost, povlačenja u sama sebe. Čovjek povučen u samoga sebe jest jež koji pokazuje samo bodljike.

Molitva spaja čovjeka s Bogom

Potrebna nam je molitva kako bismo ostvarili ovaj ideal i poistovjećenje s Isusom Kristom. Gotovo u svakoj poruci Djevica Marija poziva na molitvu jer zna da drugoga puta do Boga nema. Bog treba naših molitava. Molitva je ono što Crkva danas najviše treba. I to molitva srca. Molitva je suprotstavljanje grijehu. Grijeh odvaja od Boga, a molitva spaja čovjeka s Bogom. Molitva je otvaranje čovjeka Bogu. Molitva je prostor kroz koji Bog može dijeliti sve svoje darove čovječanstvu. Zato je molitva najvažnija potreba i najveća sila ovoga svijeta. Molitva je ona u kojoj Duh Božji kao Božja sila silazi u čovjeka i u svijet.

Nitko od nas Mariji nije težak

Gospa nas je učila i govorila nam u svojoj poruci od 25. prosinca 1992. godine: „Draga djeco!... I nemojte zaboraviti da vaš život nije vaš, nego dar kojim trebate razveseljavati druge i voditi ih k vječnom životu.“ Svi znamo kako mi možemo drugima biti teret i križ, ali isto tako i drugi nama.

Nitko od nas Majci Mariji nije težak ni dosadan jer nas ljubi. Evo što govori jedna zgodna - kada je osmogodišnja djevojčica nosila na leđima svoga mlađeg dvogodišnjeg brata: Pitali su djevojčicu prolaznici: „Kako možeš toliki teret nositi?“ A ona je odgovorila: „Ovo nije teret, ovo je moj braco.“ Samo ljubav može druge nositi u radosti, a ne samo podnositi druge. Majka Marija u ljubavi nosi svakoga od nas. Ona je bila prva koja je nosila evanđelje, koja je nosila Boga u svom majčinskom krilu i u svom srcu. Bog joj je povjerio tu zadaću preko anđela Gabrijela. Nije se prestrašila te zadaće i mnogobrojnog potomstva koje joj je nebeski Otac povjerio.

Sveto pismo je najveće blago

U mnogim prethodnim porukama nas je pozivala čitati Sveto pismo, a to čini i danas. Marija je žena evanđelje i zato nam govori da čitamo Sveto pismo koje je bogoduhom, ispunjeno Bogom i Njegovim duhom. Ona ovdje kroz 25 godina svojih ukazanja i svoje prisutnosti nije došla otkrivati neke nove istine, niti je došla nadodati nešto novo evanđelju. Ona kao Majka dolazi i želi da ozbiljno uzmemo Božju riječ, kako evanđelje za nas ne bi bilo nešto apstraktno i daleko od života. A evanđelje nije nešto što se dogodilo u povijesti i završilo. Evanđelje se događa i obnavlja u životu svakog istinskog kršćanina. Sveti Jeronim je govorio: „Tko ne pozna Pisma ne pozna Krista.“ U Svetom pismu krije se sam Isus Krist, njegova ljubav, milost i svemoć. Božja riječ nije ljudska riječ. Bog se krije u svojoj riječi. Kao što nam pisac poslanice Hebrejima govori: „Živa je, uistinu, riječ Božja i djelotvorna. Oštrij je od svakoga dvosjekla mača. Prodire dotle da dijeli dušu i duh, zglobove i moždinu te prosuđuje nakane i namisli srca. Nema stvorenja njoj skrivena. Sve je, naprotiv, golo i razgoljeno očima Onoga komu nam je dati račun“ (Heb 4, 12).

Onaj tko čita Božju riječ postaje čist i slobodan u sebi. Onaj koji čita Božju riječ dobiva snagu i novi život. Riječi koje nam je Isus govorio Duh su i Život. Isus nam jednostavno kaže: „Majka moja, braća moja – ovi su koji riječ Božju slušaju i vrše“ (Lk 8, 21). Samo riječ Božja slušana s vjerom može se vršiti. Pokušavajući Božju riječ prevesti u

svoj život postajemo drukčiji, prepuni Duha i Božje snage. Sveto pismo je najveće blago koje trebamo svaki dan i iznova, drukčije i sve dublje iskapati. Isplati se svaki dan u svakoj prilici i na svakom mjestu upijati u svoje misli i u svoje srce. Vjerom u Svetom pismu dotičem samoga Boga. Čitati Sveto pismo znači slušati što mi to Gospodin govori, primati riječi Pisma kao dar. To je onaj Marijin stav koja je čuvši riječi upućene joj od Božjeg glasnika čuvala, pohranjivala i prebiralala ih u svomu srcu. Radi se o osluškivanju, slušanju i čuvanju riječi, što se odvija u poklonstvu, posluhu i divljenju. Tu nismo mi gospodari Božje riječi, već njezini sluge. Kad u vjeri i molitvi čitamo Sveto pismo, onda u njemu ne ćemo tražiti nešto što ćemo ispričati drugima ili nešto što bi zadovoljilo našu znatiželju. Potrebno je u miru i tišini dopustiti Bogu da nama progovori.

Marija nam obećava svoju blizinu, pomoć i zagovor. Nemojmo ostati ravnodušni na njezine pozive.

U PORUKAMA KRALJICE MIRA BITNI SU ELEMENTI OBRAĆENJA

Razgovarao Dragan Soldo

Međugorje je tijekom 2005. godine posjetilo 15 biskupa iz 12 zemalja svijeta. Jedni potaknuti znatiželjom o međugorskim događanjima, drugi tražeći duhovnu obnovu u porukama Kraljice Mira. Nekima je to bio prvi posjet, nekima pak drugi ili treći dolazak.

Mons. Stanislas Lukumwena Lumbala O.F.M., biskup biskupije Kole iz afričke države Demokratske Republike Kongo, jedan je od biskupa koji je u Međugorju boravio drugi put. Kazao je da je došao duhovno se okrijepiti, ispovijedati i moliti, jer mu u domovini zbog brojnih obveza "biskupa graditelja" za to ostaje malo vremena. Kongo je velik kao polovina europskog kontinenta, a biskupija Kole se prostire na površini veličine BiH. Biskup Lukumwena Lumbala prvi je "crni" biskup franjevac u Kongu, a tijekom obnašanja službe franjevačkog provincijala bio je poglavarom i misionarima iz Bosne i Hercegovine i Hrvatske.

Kongo je u proteklih desetak godina prošao kroz burno razdoblje nemira i sukoba. Rat između plemena Hutua i Tutsija u susjednoj Ruandi preselio se i u Kongo, a ishod rata, gladi i bolesti jesu 3 milijuna ubijenih i umrlih. Kažimo i to da Kongo spada u skupinu najsiromašnijih zemalja svijeta. Od nešto više od 60 milijuna stanovnika, 80 posto je kršćana. Katolika i protestanta ima podjednako, a ostali su pripadnici domaće kršćanske crkve proroka Kimbangua.

Oče biskupe, dolazite iz Demokratske Republike Kongo. Predstavite se našim čitateljima, kažite nam i nekoliko riječi o vašem pastora-lu?

Živim u središtu Afrike, a biskupom sam imenovan prije sedam godina. Redovnik sam, franjevac i četiri sam godine bio provincijal u svojoj franjevačkoj provinciji. U to vrijeme moj je rad bio vezan i za muške redovničke kongregacije u Kongu. Moja je biskupija u središtu Konga, nalazi se u ekvatorijalnoj prašumi, vrlo je siromašna i teško prohodna. Biskupija Kole prostire se na površini jedne i pol Bosne i Hercegovine, što je prevelik prostor za jednoga biskupa. U neka mjesta moram ići motorom, u neka pirokom (čamcem); uglavnom, koristim sva sredstva da bih posjetio svoje kršćane. Činim sve što mogu da biskupiju izvučem iz anonimnosti. Na pastoralnom planu, biskupiju smo organizirali u zajednice. Imamo 40 bogoslova, 150 mladića

Mons. Stanislas Lukumwena Lumbala O.F.M., biskup biskupije Kole, Demokratska Republika Kongo

u sjemeništu, oko 1500 vjeroučitelja, te nekoliko osnovnih i srednjih škola.

Evangelje se ukorijenilo u Africi

Često se može čuti da se u Africi događa procvat kršćanstva i duhovnih zvanja. Kako, oče biskupe, siromašna Afrika tako spremno i otvoreno prihvaća kršćanstvo?

Istina je da u Africi ima mnogo zvanja, no moram kazati da je taj broj u velikim gradovima u zamjetnom opadanju. Afrika, na neki način, trpi od razvoja koji je Europa doživjela. U Africi je moderno oponašati Europljane. Mediji nameću europske standarde, odnosno oponašaju sve ono što se događa u Europi, tako da dolazi i do pada zvanja. Ipak, činjenica je da se evangelje ukorijenilo, inkulturiralo u Africi. Želja je biskupa u Kongu da evangelje uđe u kulturu naše zemlje, da se Isus kod nas osjeća kao kod kuće. To

je naša želja i nju iskazujemo kroz liturgiju. Ako čitate kako se kod nas u Africi živi vjera, vidjet ćete da euharistijska služba traje i po nekoliko sati. To je za vas Europljane neobično, ali nama je normalno, jer uzimamo vremena za Gospodina. Isto tako, u mnogim se biskupijama širi pobožnost prema Blaženoj Djevici Mariji, što je posve normalno: Kad govoriš o Isusu, govoriš i o Mariji, a kad govoriš o Mariji onda govoriš i o Isusu. Zato u mojoj, ali i u drugim biskupijama, postoje posvećena mjesta gdje hodočasnici dolaze moliti. Za sada su to mjesta pod otvorenim nebom, jer nemamo izgrađene molitvene prostore, siromašni smo, ali se čvrsto nadam da ćemo jednog dana imati svetišta. Kada sam krenuo u Međugorje, vjernici su me zamolili da im donesem mnogo krunica, iz čega se također vidi da imaju posebnu ljubav prema Majci Božjoj.

Vi ste franjevac, uz to i biskup. Kakva je struktura klera u Vašoj zemlji?

Ja sam redovnik franjevac, ali većina svećenika su biskupijski svećenici. U mojoj biskupiji postoji samo jedna međunarodna kongregacija, to su Oci Božanske ljubavi. Postoji i međunarodna kongregacija sestara iz Španjolske koje svoj pastoral vrše u bolnicama; u biskupiji djeluje i kongregacija Braće laika koju je osnovao moj pređasnik.

U Demokratskoj Republici Kongo svoje misionsko poslanje vrši i nekoliko redovnika misionara iz Bosne i Hercegovine. Kako s njima surađujete?

Bio sam njihov provincijal. Poznajem svu braću Hrvate koji su sada u Kongu kao i one koji su se vratili kući. Suradivali smo izvrsno. No, otkad sam postao biskup, predaleko sam od njih, preko tri tisuće kilometara smo udaljeni, tako da sada rijetko kontaktiramo. Ostaje mi kao sredstvo kontakta jedino telefonski razgovor, a i to jedino kada se nađem u nekom velikom gradu.

Došao sam po duhovni mir

U Međugorju ste drugi put. Što vas je, oče biskupe, potaknulo da ponovno dođete?

Došao sam prije svega potražiti unutarnji mir. Biskup u Africi je biskup graditelj, onaj koji gradi ili popravlja ceste, mostove, škole... U Africi se puno radi i došao je trenutak kada je i biskupu potreban duhovni mir. Došao sam se povući na nekoliko dana i moliti s hodočasnici. Ono što me se posebno dojmilo jest što sam pet sati sjedio u ispovjeda-

onici i ispovijedao vjernike. To mi je posebno drago. Zbog velikih obveza u svojoj biskupiji, nemam baš često priliku ispovijedati. Dosta je divno vidjeti koliko ljudi u Međugorje dolazi na ispovijed. To me oduševilo!

Kako gledate na Međugorje kroz taj vid "ispovjedaonice", jer Međugorje mnogi nazivaju "ispovjedaonicom svijeta". Veliki je broj vjernika koji su u Međugorju napravili temeljitu životnu ispovijed, a čini mi se da su mnogi baš ovdje potaknuti na poseban način otvorenosti?

U zadnje vrijeme Crkva inzistira na ispovijedi i euharistiji. I zadnje pape mnogo su isticali ispovijed i euharistiju. U Međugorju se ta dva sakramenta najviše očituju. U početku se puno govorilo o ukazanjima, a sada se sve više govori o marijanskoj pobožnosti. Postoji određen pomak u svemu, vidim da se razvija velika duhovnost. U Međugorju je primljena jedna poruka, poruka mira i obraćenja, i to je poruka koja traje i na njoj se treba nastaviti graditi. Prije nekoliko godina puno se govorilo o vidiocima i ukazanjima, ljudi su trčali, a sada se vidi da se nešto drugačije razvija. To je sada produblјivanje Gospinih poruka,

neka vrsta inkulturacije poruke.

Gospine poruke su duhovni oslonac

Govorite o porukama koje Kraljica Mira upućuje skoro 25 godina. Kakva su Vaša promišljanja o onim bitnim elementima koji se ističu u porukama na molitvu, ispovijed, euharistiju, poziv na mir i obraćenje...?

U porukama Kraljice Mira bitni su elementi obraćenja, jer čovjek treba čvrst duhovni oslonac. Da bi netko imao pravi unutarnji život, on se mora zasnivati na čvrstim evanđeoskim vrijednostima. Produblјenje poruka postaje temelj za duhovni život čovjeka.

Kako, po Vašem mišljenju, opća Crkva promatra Međugorje, i kako će se u budućnosti razvijati taj odnos prema međugorskim događanjima?

Ja govorim u osobno ime, jer sam biskup jedne druge biskupije i u Međugorje dolazim zbog osobne pobožnosti. Ne treba se brinuti za priznanje, čuo sam da biskupi dolaze, priznanje će s vremenom doći. Ima nešto ovdje što nas se doima i što nas privlači, neka svatko živi svoju pobožnost.

Prizor iz Konga

SAKRAMENT ISPOVIJEDI (2.) dr. fra Ivan Sesar

Iako se ispovjedaonica pojavljuje tek u šesnaestom stoljeću, preporučuje se kao jedino redovito mjesto za ispovijed, osim u opravdanim razlozima.

Zajedničko odrješenje

Osim redovitog načina pomirenja s Bogom preko pojedinačne i cjelovite ispovijedi, valja istaknuti da Crkva, kako bi olakšala put do najvećeg dobra milosti, te izišla ususret čovjeku grješniku, dopušta pod točno određenim uvjetima skupno ili zajedničko odrješenje tj. odrješenje za više pokornika istodobno bez prethodne ispovijedi.

Taj način ispovijedi može se koristiti samo:

1. ako prijeti smrtna pogibelj, a svećenik ili svećenici nemaju vremena pojedinačno ispovjediti vjernike;

2. ako je velika potreba, to jest kad nema dovoljno ispovjednika koji bi u prikladno vrijeme mogli ispovjediti sve one koji se žele ispovjediti pojedinačno, tako da bi pokornici, bez svoje krivnje, bili prisiljeni ostati dugo bez sakramentalne milosti ili svete pričesti. Valja istaknuti da Zakonik ne smatra dovoljnom potrebom kad se ne mogu imati na raspolaganju ispovjednici samo zbog velikog broja pokornika, kao što može biti na velike blagdane ili prigodom hodočašća u neko svetište (usp. *Zakonik kanonskog prava*, kan. 960 § 1).

Jedini koji je mjerodavan donijeti sud jesu li ispunjeni uvjeti koji se po zakonu traže za zajedničko odrješenje (*absolutio generalis*) je dijecezanski biskup. Njemu je pridržano pravo da može odrediti slučajeve takve potrebe, vodeći računa o kriterijima usklađenim s drugim članovima biskupske konferencije (usp. *Zakonik kanonskog prava*, kan. 960 § 2).

Papa Ivan Pavao II. u svom pismu *Sakrament pomirenja i kršćanske savjesti*, objavljenom 31. siječnja 1981., govoreći o zajedničkom odrješenju ističe kako je nužno poštivati navedene uvjete te naglašava da, u slučaju smrtnog grijeha, čak i nakon zajedničkog odrješenja postoji obveza posebne pojedinačne ispovijedi. Ovu obvezu potvrđu-

je i važeći Zakonik kanonskog prava, proglašen 25. siječnja 1983.

Uvjeti za valjano uživanje zajedničkog odrješenja

Sukladno već kazanom, da bi vjernik valjano uživao sakramentalno odrješenje podijeljeno za više osoba istodobno, mora ispuniti sljedeće uvjete:

- da je onaj tko ga prima raspoloživ za takvo primanje sakramenta;

- da donese odluku da će prvom prigodom pojedinačno ispovjediti teške grijehe koje sada nije u mogućnosti ispovjediti (usp. *Zakonik kanonskog prava*, kan. 962 § 1).

Dakle, uvjet ponovnog dobivanja skupnog odrješenja jest da se vjernik komu se skupnim odrješenjem opraštaju teški grijesi prvom prigodom pojedinačno ispovjedi, osim ako nastupi opravdan razlog (usp. *Zakonik kanonskog prava*, kan. 963).

Već rečenom treba nadodati da skupnom odrješenju i u smrtnoj pogibelji, treba pretihoditi, ako vrijeme dopušta, čin osobnog kajanja za počinjene grijehe (usp. *Zakonik kanonskog prava*, kan. 962 § 2).

Budući da je nužno ispuniti točno određene uvjete za valjano uživanje ovakvog odrješenja, Zakonik s pravom ističe kako je nužno da se vjernici, ako je moguće, pouče o onome što se od njih zahtijeva za dobivanje ovakvog odrješenja.

Mjesto za sakramentalno ispovijedanje

Imajući u vidu važnost i svetost sakramenta koji predstavlja liturgijski čin po svojoj naravi, za njegovo slavljenje traži se sveto mjesto. Opća je pravna odredba da je vlastito mjesto za ispovijedanje crkva ili kapela (usp. *Zakonik kanonskog prava*, kan. 964 § 1). Iako se ispovjedaonica (lat. *sedes confessionales*) kao namještaj pojavljuje tek u 16. stoljeću, važeće pravne odredbe, uzimajući u obzir delikatnost ovoga sakramenta, preporučuju je kao jedino redovito mjesto za ispovijed, te traže da se ispovijed ne obavlja izvan njih, osim ako ima opravdan razlog (usp. *Zakonik kanonskog prava*, kan. 964 § 3), kao što je veliki broj vjernika koji se žele ispovjediti a za koje nije moguće osigurati takav prostor.

(Nastavlja se)

ODVAŽNOST VJERE

dr. fra Ivan Ivanda

Vjera je uvijek bila teška i zahtjevna danost čovjekova života. Danas je možda još teže vjerovati, jer nam moderna kritička svijest govori da se treba oslanjati samo na iskustveno i fenomenološko, na ono što je opipljivo i dokazivo.

Doba visoke i sofisticirane tehnike priznaje samo ono što se može "načiniti". Na cijeni je "homo faber" – čovjek koji stalno nešto proizvodi i stvara, čovjek koji je sâm postao stroj u golemoj mašineriji svijeta. Više nije važan čovjek kao čovjek. To je "privatna stvar". Važan je učinak i isplativost. Čovjek mora besprijekorno funkcionirati, inače ne vrijedi. Pretvoren je u broj, u funkciju i šifru. U "robota". Moderna proizvodna i potrošačka svijest nemilice proždire ljudsku osobnost. Čovjek je postao "sredstvo": sveden je na onoga koji proizvodi i kupuje. Sve je podređeno udovoljavanju njegovih osjetilnih potreba. Postoji čak i "industrija zabave", a moderni slogan glasi: "Zabavljajmo se do smrti!". Kad je posrijedi kršćanska vjera i njezino viđenje čovjeka, stječe se dojam da mnogi s njome više ne računaju ozbiljno. Barem u smislu stvarnosti koja zahvaća i mijenja život, koja mu daje smijer i osmišljenost. Živi se "kao da Boga nema". Potvrđuje se ono što je u 19. stoljeću dalekovidno i proročki ispravno ustvrdio filozof Nietzsche: "Bog je mrtav. Mi smo ga ubili".

Poučna židovska priča

Davno prije njega, u srednjem vijeku, nastala je jedna židovska priča koja kaže ovako: Jednoga je dana proroku Jeremiji i njegovu sinu uspjelo ispravnom kombinacijom riječi i slova stvoriti živa čovjeka. Na Golemovu čelu – tako se zvao novostvoreni čovjek – stajala su slova koja su pomogla da se odgonetne tajna stvaranja: *Jahve je istina*. Golem je istrgnuo jedno od sedam slova koja su na hebrejskome tvorila ovu rečenicu, i sada je natpis glasio: *Bog je mrtav*. Užasnuti, prorok i njegov sin su zapitali Golema što to čini. Odgovor novoga čovjeka je glasio: *Otkad ste u stanju stvoriti čovjeka, Bog je mrtav*.

Prenesemo li ovu priču u našu suvremenu stvarnost, mogli bismo reći: manipulacija znanjem i znanošću dosegula je neslućene i vrtoglave visine. "Kloniranje" i "umjetna oplodnja" su izrazi te "moći znanja" koja postaje božanstvo. Čovjeku je "sve moguće".

Tako se postavlja na mjesto Boga koji je jedini svemoguć. Ova prešutna, ali stvarna eliminacija Boga, njegova smrt, događa se i u samome kršćanstvu koje zaboravlja da Bog treba biti Bog, a čovjek čovjek. Ne možemo prisvojiti sebi Božju moć. Ne možemo bezopasno i nekažnjeno zadirati u njegovu moć stvaranja. U tom slučaju postajemo neograničeno oholi i upadamo u onaj "izvorni grijeh" koji stoji na početku čovječanstva: "Biti kao Bog". Više negoli ateizam, danas caruje poguban deizam koji tvrdi: "Bog je odsutan. Povukao se iz svijeta, digao ruke od njega. Čovjek je u međuvremenu postao punoljetan i treba uzeti stvar u svoje ruke". Tako se s početkom novoga vijeka, od prosvjetiteljstva do 21. stoljeća, sve više širi svijest da je čovjek jedini i isključivi gospodar svijeta i da nikakva viša moć ne može određivati njegovo mišljenje i djelovanje.

Čovjek se pretvara u broj

No, što se događa kad se čovjek otrgne od svoga iskonskoga temelja i otkaže poslušnost Stvoritelju? Sadašnji nam papa Benedikt XVI. svraća pozornost na činjenicu da čovjek koji zaniječe Božju moć postaje bezličan i pretvara se u broj. Utapa se u "masi", postaje dio "stroja" koji ga bezdušno melje i na koncu odvodi u propast. Bog ima *ime* i *lice*. On se spustio k nama u liku Bogo-čovjeka i očitovao nam svoje lice. Po njemu zadobivamo svoju istinsku osobnost, svoje ime i svoje lice. Jer, na Kristovu je licu zasjala slika istinskoga ljudskog lica. Što se događa kad otklonimo Božju moć, najbolje se vidi iz Knjige Otkrivenja. Ona nam govori o razornoj moći Božjeg protivnika – Zvijeri. Zvijer,

protivna i strašna moć, nema imena, nego broj. Njezin je broj 666 (Otk 13,8). Ona je broj i pretvara u broj. Tko se prepusti njezinoj moći biva izobličeni, gubi lice, postaje "čovjek bez svojstava" (Musil). To dokazuju užasi koncentracijskih logora u kojima je čovjek sveden na broj. Prebrisano je njegovo ime, lice i povijest, pogaženo svako dostojanstvo i unakažena sva ljepota i veličina. "Danas se moramo bojati da je koncentracijski logor bio tek predigra, da svijet pod sveopćim zakonom stroja u cijelosti zadobiva strukturu koncentracijskog logora", kaže nam papa. U tome slučaju, sve što je nesvrhovito i nefunkcionalno postaje beznačajno i bezvrijedno. Čovjekovu se žeđ za nadzemaljskim – njegovu transcendentalnu dimenziju – smješta u područje "mita", a religija postaje "iluzija" i nešto "iracionalno".

Čovjek se upravo danas iznova treba odvažiti na iskorak iz svijeta vidljivoga i dohvatljivoga, iz svijeta funkcije i tehnike. On nije samo "homo faber" nego i "homo religiosus" – čovjek koji je po svojoj biti vezan za jednu višu stvarnost koja je nevidljiva, ali zbiljska. Ne smije nijekati ili prekidati tu "vezu". Vjera nadilazi znanje i um. Ona omogućuje ulazak u prostor Božje sve-moći i samo u njemu čovjek postiže svoju istinsku veličinu. Na području vjere sukobljavaju se dvije oprečne moći: ona koja dolazi od Boga i ona koja dolazi od Zvijeri. Ako se priklanjamo Zvijeri, sjedamo na lažno prijestolje. Uspinjanje na to prijestolje zapravo je već pad. Čini se da smo u sveopćem proračunavanju i planiranju zaboravili ono bitno: "Ako Gospodin kuću ne gradi, uzalud se muče graditelji" (Ps 127,1). Ova biblijska istina pogađa sâmo središte našega poimanja svijeta i čovjeka. Jer, to onda znači da Bog nije daleki i odsutni Bog ili apstraktna, beživotna ideja. On je *prisutni Bog*. On može i hoće djelovati, posve stvarno, sada, u ovome svijetu i u našem životu. Stoga zamolimo Boga da nam otvori oči vjere kako bismo u vidljivome mogli vidjeti njegovu nevidljivu, ali moćnu ruku, koju i danas pruža prema čovječanstvu.

Vjera nadilazi znanje i um. Ona omogućuje ulazak u prostor Božje sve-moći i samo u njemu čovjek postiže svoju istinsku veličinu.

SVAGDANJI RAD I MOLITVA

Krešimir Šego

Draga djeco, ne mogu bez vas pomoći svijetu. Želim da u svemu surađujete sa mnom, i u najmanjim stvarima. Zato, draga djeco, pomozite mi da vam molitva bude iz srca i da se svi potpuno meni predate.

Tako ću vas moći učiti i voditi na ovom putu koji sam s vama započela.

[28. kolovoza 1986.]

Kraljica Mira je Majka i Učiteljica. Ona najbolje znade koliko je škola molitve, mira, ljubavi i svetosti zahtjevna. Prvi dani ukazanja pokazali su otvorenost srca ne samo župljana, već i ljudi iz okolnih te udaljenijih mjesta, a uskoro i hodočasnika iz drugih zemalja. Ceste i puteljci tih su dana, pogotovu nedjeljom i blagdanima, u popodnevnim satima vrvjeli od naroda koji je išao na Misu u Međugorje.

Odvojiti vrijeme za molitvu

Lipanj i srpanj su mjeseci u kojima poljoprivredni radovi zahtijevaju puno vremena. Proizvodnja duhana, kojom se tih godina u ovom dijelu Hercegovine bavio svatko, te obrada vinograda, vršidba žita i kosidba trave nisu djelatnost koja se može odgoditi. Unatoč tomu, župljani su nalazili vremena za svakodnevni odlazak u crkvu i to ne samo na jedan sat, već i na molitvu krunice te molitve nakon Mise.

No, posve je razumljivo da nakon početnog oduševljenja i predanosti pozivima i porukama Kraljice Mira dolazi do stanovitog umora: jedni se vraćaju svom uobičajenom vjerskom životu, drugi više nemaju vremena kao što su ga imali u početku, treći se malo ili tek iz radoznalosti zanimaju za poruke... U porukama koje od 1. ožujka 1984. svakoga četvrtka upućuje župi Gospa govori i o tome. *Poruke su vam postale nešto svagdanje; počeli ste moliti i postiti pa ste prestali; postite samo iz običaja, a ne zato što čvrsto vjerujete.* Kraljica Mira traži molitvu srcem kako bismo mogli ići putem svetosti. Od župljana traži da se mole Duhu Svetomu, Duhu istine, jer će tako shvatiti poruke i prenositi ih drugima. Isto tako, molitvom srcem će se shvatiti

zašto je Gospa toliko dugo ostala u župi koju je na poseban način izabrala.

Počnite i završite posao molitvom

Među ključnim razlozima gubitka početnoga žara jest svakidašnja zauzetost radom. O tome Gospa u svojim porukama govori izravno i kao što poučava svakom upućenom riječju, tako poučava i tim porukama. *Danas vam želim reći da prije svakog posla molite i molitvom završavate svoj posao. Ako tako budete činili, Bog će blagosloviti i vas i vaš rad. Ovih dana malo molite, a mnogo radite. Zato molite! U molitvi ćete se odmoriti.* (5. srpnja 1984.) I u ovoj poruci Kraljica Mira govori ponajprije župljanima, ali i svima koji žele čuti i živjeti njezinu poruku. Obraća se, dakle, konkretnim osobama. Početak srpnja jest doba godine koje u seoskom, težačkom životu traži puno vremena, može se kazati svekoliko vrijeme, a molitva se odgađa za neko povoljnije razdoblje. Umorni ste, a u molitvi ćete se odmoriti, poučava Kraljica Mira. I još: plodovi rada bit će blagoslovljeni tek onda ako rad počinje i završava molitvom. Čini se da su ove Gospine riječi svakim novim danom sve aktualnije, ne samo za župljane, već za cijeli svijet. Zar nije u minulih dvadeset dvije godine, otkada su te riječi upućene, rad bez molitve sve prisutniji i očiti-tiji?! Briše se razlika između radnog dana i nedjelje, a molitva prije i nakon rada smatra se nečim tradicionalnim, nepotrebnim i – zaostalim! Nedjelja postaje danom odmora, ali bez Mise.

Bogu uvijek pripada prvo mjesto

Od dolaska u Podbrdo pa do dana današnjega Kraljica Mira poziva na promjenu

Umorni ste, a u molitvi ćete se odmoriti, poučava Kraljica Mira. I još: plodovi rada bit će blagoslovljeni tek onda ako rad počinje i završava molitvom. Čini se da su ove Gospine riječi svakim novim danom sve aktualnije, ne samo za župljane, već za cijeli svijet.

Posve je razumljivo da nakon početnog oduševljenja i predanosti pozivima i porukama Kraljice Mira dolazi do stanovitog umora: jedni se vraćaju svom uobičajenom vjerskom životu, drugi više nemaju vremena kao što su ga imali u početku, treći se malo ili tek iz radoznalosti zanimaju za poruke...

srca. Tako je i u poruci od 25. travnja 1985.: *Danas vam želim reći da počnete raditi na svojim srcima, kao što radite na njivama. Radite i mijenjajte svoja srca, da bi se u vašim srcima nastanio novi duh od Boga.* Vratimo se u vrijeme kad je ta poruka upućena. Travanj je mjesec obrade zemlje, sadnje duhana, prvih mladica u vinogradima. Zamislimo tadašnji izgled cijele župe, ali i svih okolnih, i udaljenih sela. Svaka je njiva pomno urađena, svaki vinograd obrađen. Nigdje traga korovu. Tamo gdje je zasijano, žito se zeleni, njive s krumpirom također. Sve je poput brižno uređena cvjetnjaka. Kraljica Mira daje primjer iz života: Radite na svojim srcima – molite, postite, ljubite, jer ih tako pripremamo i činimo spremnima za novi duh od Boga, za Boga. Kad smo spremni toliko truda uložiti u zemaljsko, prolazno, koliko tek zaslužuje vječno – to je smisao poruke. Boga stavite na prvo mjesto, izravno ili neizravno, Kraljica Mira kaže u mnogim drugim svojim porukama.

Gospa poruke šalje župljanima, preko njih i svima ostalima koji poruke žele prihvatiti.

Majčinska skrb vidljiva je u svakoj od tih poruka. Uskoro, već u svibnju iste godine, nakon poruke o radu na srcima, Kraljica Mira opet poučava: *Nek vam, draga djeco, molitva bude svakodnevna hrana na poseban način kad vas rad na njivama toliko iscrpljuje da ne možete moliti srcem. Molite, i onda ćete prevladati i svaki umor. Molitva će vam biti radost i odmor.* (30. svibnja 1985.)

Kraljica Mira znade koliko moramo, vrlo često i uistinu teško raditi da bismo priskrbili sredstva za svakidašnji život. Ona nas razumije i stoga jest na prvom mjestu njezino majčinsko poučavanje. Stoga se može kazati da je smisao mnogih poruka isti. Zapravo, svima je zajednički jedan cilj: Čovjeka dovesti k Bogu. Na tom putu čovjek ne može biti oslobođen rada i umora, ali može, kroz molitvu, prvo mjesto dati Bogu. O tome govori i poruka od 17. listopada 1985.: *Sada su svi poslovi prestali na polju: vi pronađete vrijeme za čišćenje i onih najzapuštenijih prostorija, a srce ostavljate po strani. Radite više i čistite s ljubavlju svaki dio srca.* Ni na koji drugi način se srce ne čisti nego kroz vjeru, molitvu, post, ljubav.

Sve ostalo je samozavaravanje i udaljavanje od Boga, za što, u konačnom, nema isprike.

Gospa govori tebi, meni, nama

Kraljica Mira došla je iz ljubavi prema nama, konkretnoj, stvarnoj, u ovom vremenu živoj djeci, vidiocima, preko njih župljanima, a preko župe cijelom svijetu. Takve su i njezine poruke, upućene ne nekim dalekim, nestvarnim i nezamislivim ljudima, već svima koji smo tu, u konkretnom vremenu. Tako treba poruke i shvaćati – jer to jesu – izravni Gospin govor: tebi, meni, nama. To potvrđuje još jedna poruka, njezin dio, koja također poučava o konkretnom: *Želim vam reći da je ovo vrijeme posebno za vas iz župe. Kad je ljeto, kažete da imate mnogo posla. Sada nemate posla na njivama: radite na sebi osobno! Dolazite na Misu, jer ovo je vrijeme darova vama. Dragi djeco, ima dosta onih koji dolaze redovito unatoč nevremenu, jer me vole i žele na poseban način pokazati svoju ljubav. Od vas tražim da mi iskažete ljubav dolaskom na Misu, a Gospodin će vas nagraditi obilno.* (21. studenoga 1985.)

MARIJA, ISUSOVA MAJKA, U NOVOM ZAVJETU (2.)

dr. fra Ivan Dugandžić

Evangelist Marko svoje izvješće o Isusovu životu započinje prikazom njegova krštenja na Jordanu. Matej i Luka donose Isusovu pretpovijest odnosno evanđelje njegova djetinjstva, u kojem se nalaze i najvažnije izreke o Isusovoj majci Mariji. Starija biblijska znanost smatrala je Markovo evanđelje skraćenim oblikom Matejeva, pa je doista bilo teško objasniti zašto su u njemu posve ispuštena poglavlja o Mariji. Međutim, novija biblijska znanost zaključuje da je Markovo evanđelje najstarije i da je poslužilo kao predložak Matejevu i Lukinu. Zato izreke o Isusovoj majci koje se nalaze kod Marka predstavljaju najstariji sloj novozavjetne predaje, a Matej i Luka nam nude širi pogled na Marijinu ulogu u svemu tome. Ivanovo evanđelje u pogledu mariologije je, opet, svijet za sebe.

Povijest protumačena u svjetlu vjere

Uz tri ključne točke, Isusovu smrt, uskrsnuće i ukazanje učenicima, ovdje je u taj navještaj samo kratko uključen njegov prethodnik Ivan Krstitelj, Isusov navještaj kraljevstva Božjeg i njegovo moćno djelovanje. Pišući kasnije evanđelja, njihovi su autori taj povijesni dio znatno proširili birajući iz bogate predaje o Isusu iz Nazareta ono što su smatrali prikladnim za

svoja djela. Dobro je pogodena narav evanđelja kao književnih djela, kad je rečeno da ona nisu ništa drugo već “izvješća o Isusovoj mucu, smrti i uskrsnuću s opširnim uvodom” (M. Kähler). Drugim riječima, ta djela pristupaju Isusovu životu polazeći od njegove smrti i uskrsnuća, i promatrajući taj život u svjetlu vjere. Ni jedan od evanđelista nije se trudio prikupiti i sačuvati što više podataka iz Isusova života, već je za potrebe svoga

Da Vinci

djela birao samo ono što je odgovaralo teološkoj zamisli njegovih djela, protumačivši to u svjetlu vjere. Zato se četiri evanđelja, unatoč tome što sva četiri govore o Isusu Kristu iz perspektive njegove smrti i uskrsnuća, ipak uvelike razlikuju.

Treba uvijek imati na umu da je novozačetna predaja, prije nego je našla književni oblik današnjih četiriju evanđelja, prošla tri faze. Prva faza obuhvaća povijesne osobe i događaje vezane uz njih i predstavlja temelj svakoga kasnijeg razvoja. Druga faza nastupila je s Isusovom smrću i njegovim uskrsnućem. U tom svjetlu povijest Isusova života dobila je svoj puni smisao i, zajedno s njegovom smrću i uskrsnućem, polagano postala sadržaj navještaja učenika. Tek u trećoj fazi taj navještaj, koji je prvotno bio u usmenom obliku, dobiva svoj literarni oblik, prvo u Markovu evanđelju, a onda i u trima ostalima koja su slijedila nakon njega.

Teološki pogled na Marijinu ulogu

Sve prethodno rečeno o Isusovoj osobi vrijedi i za sva mjesta na kojima je spomenuta Isusova majka Marija, a pogotovo za takozvano evanđelje Isusova djetinjstva. Nije u pitanju čisto povijesni ili biografski interes za Marijinu osobu, već je uvijek u prvom planu pitanje teološkog značenja te osobe. Govor o Isusovu začeću i rođenju nije nikakvo protokolarno nabranje povijesnih činjenica, već se kroz govor o Isusovim počecima ističe teološko značenje njegove osobe i njegova poslanja, ali neizravno isto takvo značenje i Njegove Majke. Zato se ni u jednom drugom dijelu evanđelja ne susrećemo s tolikim brojem starozavjetnih citata kao tu. To vrijedi i za tekstove koji govore o Mariji, posebice za njezin hvalospjev *Veliča* i *Sad otpuštaš* starca Šimuna. I u jedan i u drugi tekst utkani su brojni teološki motivi iz Staroga zavjeta. Dakle, u svemu tome ne smijemo tražiti čisto povijesno izvješće, već treba gledati tekstove duboko prožete teologijom. U evanđeljima je doduše doneseno tek nešto malo iz Marijina života, ali to što je doneseno Mariju smješta u Božji plan povijesti spasenja i otkriva veličinu njezine osobe i njezina poslanja u povezanosti s njezinim Sinom.

Apokrifna evanđelja, u kojima iz potrebe da se ponudi što više iz Marijina života često prevladavaju legendarne crte, Crkva s razlogom nije uvrstila među svoje kanonske spise. Zato se ne treba čuditi, ali ni žaliti što u Novom zavjetu nema više iz Marijina života. Ono što ima dovoljno nam otkriva veličinu

te jedinstvene žene u povijesti ljudskoga roda, a da se ničim ne zasjenjuje jedincata uloga i veličina njezina sina Isusa Krista. O Marijinoj ulozi u Novom zavjetu ne možemo suditi po brojnosti, već po važnosti mjesta na kojima je spomenuta. To su odreda čvorišne točke Isusova života: njegovo začeće i rođenje, njegovo prikazanje u hramu, njegovo prvo hodočašćenje u hram, njegovo prvo čudo (Iv 2,1-11) i njegova žrtva na križu.

Pitanje međusobne ovisnosti četiriju evanđelja

Biblijska znanost oduvijek je nastojala riješiti pitanje velike sličnosti, ali i vrlo karakterističnih razlika između, na jednoj strani Markova, a na drugoj strani Matejeva i Lukina evanđelja. Ta razlika ne očituje se samo u dužini njihova teksta, već još više u tome što Marko svoje izvješće o Isusovu životu i djelovanju započinje prikazom njegova krštenja na Jordanu, a Matej i Luka, svaki na svoj način, proširuju taj okvir donoseći Isusovu pretpovijest odnosno evanđelja njegova djetinjstva. U tom sklopu nalaze se najbrojnije i najvažnije izreke o Isusovoj majci Mariji. Kako onda objasniti da od svega toga nema ništa u Markovu evanđelju?

Starija biblijska znanost smatrala je Markovo evanđelje skraćenim oblikom Matejeva

evanđelja, pa je pritom bilo vrlo teško odgovoriti na pitanje, zašto su ispuštena baš ta dva poglavlja u kojima je Marija najprisutnija. Novija biblijska znanost, zahvaljujući temeljitom kritičkom radu na uspoređivanju evanđeoskih tekstova, došla je do zaključka da je Markovo evanđelje najstarije i da je, uz druge izvore, poslužilo kao glavni predložak za nastanak Matejeva i Lukina. Zato izreke o Isusovoj majci koje se nalaze u Marka, zajedno s onim što nalazimo u Pavlovim poslanicama, predstavljaju najstariji sloj novozačetne predaje, a Matej i Luka nam, uz daljnji razvoj novozačetne kristologije, nude i širi pogled na Marijinu ulogu u svemu tome.

Ivanovo evanđelje je, kao i u mnogim drugim stvarima, i u pogledu mariologije, poseban svijet za sebe. Ne samo po tome što ni jedno od dvaju mjesta iz tog evanđelja koja govore o Mariji (Iv 2,1-11; 19,26) nema nikakve paralele u trima starijim evanđeljima, već i zbog njezine posve posebne uloge koja tu dolazi do izražaja. Osim što joj se Isus obraća općom imenicom "ženo", Marija je tu posve utkana u govor simbola i znakova koji je karakterističan za Ivanovo evanđelje, ali i u širok teološki okvir odnosa ivanovske judeokršćanske zajednice i židovstva s kojim dijeli istu teološku i duhovnu baštinu.

(Nastavlja se)

Zato se ne treba čuditi, ali ni žaliti što u Novom zavjetu nema više iz Marijina života. Ono što ima dovoljno nam otkriva veličinu te jedinstvene žene u povijesti ljudskoga roda, a da se ničim ne zasjenjuje jedincata uloga i veličina njezina sina Isusa Krista.

DOGAĐAJI KOJI SU PROMIJENILI SVIJET

Razgovarao Krešimir Šego

Fra Miro Šego rođen je upravo u zaseoku u kojem se 1981. prvi put vidiocima ukazala Gospa. Tada petnaestogodišnji dječak, koji je dobro poznao vidiocce jer su bili iz istoga zaseoka i išli skupa u školu, zauvijek je upamtio sve pojedinosti Gospinih ukazanja. Osobno nije osjetio milost izravnog susreta s Majkom Božjom, ali su u njegovu srcu duboko urezana sjećanja na te lipanjske međugorske večeri. O tim sjećanjima, o tome što je bilo Međugorje tada a što je danas iscrpno nam govori ovaj poznati međugorski i hercegovački franjevac.

Rođeni ste u Bijakovićima, zaseoku Po-dbrdo, iz kojega su i svi vidioci. Također ste rođeni otprilike kad i vidioci, godinu-dvije ste mlađi ili stariji od njih. Premda je prošlo skoro dvadeset pet godina, prisjetite se kako ste čuli za vijest o ukazanju Gospe?

Točno, rođen sam 1965. godine. To su otprilike godine rođenja većine vidjelaca. Jedino je Jakov nešto mlađi. S većinom od njih još od najranijeg djetinjstva pa do dječastva i mladosti provodio sam dosta vremena. Selo je bilo maleno pa smo se svi dobro poznavali. I u školu smo skupa išli.

Rođen sam u obitelji s četvero djece. Obitelj je bila kao i većina drugih iz našega sela – bavili smo se poljoprivredom, uzgajali duhan i vinovu lozu. Molitva je u obitelji bila neizostavna, s molitvom se ustajalo i odlazilo na dnevni posao; s molitvom se išlo na počinak, a za večernjeg Pozdrava Gospi na okupu je bila cijela obitelj. Redovito smo odlazili na Misu svake nedjelje.

To neću zaboraviti dok sam živ

Postoje neki trenutci u životu koji se teško zaboravljaju. Takvi su trenutci prvi dani Gospinih ukazanja u mom selu. Taj dan i tu vijest kad sam je prvi put čuo, ne ću i ne mogu zaboraviti dok sam živ. Sjećam se i danas onih ozarenih lica i ushićenosti vidjelaca dok su nama okupljenima govorili o onome što su vidjeli. Sjećam se onih ispitivačkih pogleda i lagane nevjerice starijih koji promatraju svoju djecu i svoje unuke kako govore o Gospi koja im se ukazala.

O tim trenutcima teško je govoriti i teško ih je pretočiti na papir jer su to posebni osjećaji koje osoba proživljava. Tako sam i sam osjećao nešto posebno, čak bih mogao reći i neki lagani strah, jer mi je sve to bilo nešto neobično i novo, kao petnaestogodišnjaku bila je to vijest o kojoj se najmanje razmi-

Polaganje obećanja i primanje u Framu na Kočerinu

šljalo. Nakon brojnih komentara i neuspjeha starijih da razuvjere vidiocce u onome što sami svjedoče da su vidjeli, svi smo se razišli pričajući o onome što smo čuli. Svatko se te večeri nekako zatvorio u svojoj obitelji i svojim mislima, razmišljajući o onome što se dogodilo.

Sutradan je osvanuo novi dan, iste one radne obveze odvukle su nas na naše njive. Nitko nije previše razgovarao o onome što se prethodne večeri dogodilo. O tome smo govorili samo onima koji se nisu večer prije zatekli tu i do jutra nisu ništa znali o događaju.

U popodnevnim satima, negdje oko 18.30, dok smo nizali duhan, ušao je djed i

rekao kako su djeca opet vidjela Gospu. Mi smo istoga trena skočili, ostavili duhan i igle i pohitali ususret vidiocima i onima koji su s njima bili a već su se vraćali s brda pričajući o onome što se dogodilo i što su doživjeli, ponajviše oni koji su pratili vidiocce. Slušali smo i one koji su u međuvremenu stigli i komentirali na svoj način o događajima koji su se dogodili. Bilo je tu različitih, pa i smiješnih komentara koje je bolje i ne spominjati. Takvi su komentari bili plod nevjerice da se tako nešto može dogoditi u malenom mjestu kao što su Bijakovići.

Trećega dana ukazanja po prvi put sam pošao s vidiocima i bio s njima na ukazanju. Sjećam se da smo stajali pod brdom dok se

nemali broj ljudi okupio na brdu gdje su vidioci drugoga dana imali ukazanje. Ostalo mi je u sjećanju da, dok sam stajao s Ivanom, s njime sam bio i najbliži i generacijski vezan a i u školu smo išli zajedno, u jednom trenutku vidioci su zavikali: Eno svjetlosti! Ivan me pita vidim li svjetlost; gledam u brdo i ništa ne vidim osim brda. On se čudi i nije mu jasno kako ništa ne vidim. "Ni meni nije jasno kako je to moguće, ali znam da ne vidim nikakvu svjetlost", rekoh mu.

Od toga dana redovito sam sudjelovao u svim događanjima života vidjelaca i onoga što su doživljavali tih dana, i ugodnoga i manje ugodnoga.

Čemu sumnja u normalnu i zdravu djecu?

Što je taj događaj značio za mještane, kako su se ponijeli prema izjavama djece?

Već sam donekle naglasio kako je u samom početku bilo nevjerice i sumnje, kako je bilo različitih komentara, sve do toga da je riječ o letećim tanjurima i sl.

Međutim, od one prvotne nevjerice i pomalo sumnje i straha sve više i više su ljudi bili u uvjerenju da djeca ne lažu, niti izmišljaju priču, sve više su spoznavali da ono što se događa jest jedna posebna milost i veliki događaj, iako im do kraja nije bilo jasno zašto baš tu, zašto baš njihova djeca. Ali su iz dana u dan sve više stajali uz svoju djecu, pogotovo jer su znali da su normalni i

da se ne radi ni o kakvoj namještaljci, kako su djecu u samom početku počeli optuživati, nazivajući to kolektivnom halucinacijom ili nekakvom vrstom ustanka protiv ondašnje vlasti.

Jeste li išli na Brdo ukazanja s djecom i ljudima koji su svakodnevno dolazili u velikom broju?

Od onoga dana kad sam prvi put s djecom pošao na Crnicu, Brdo ukazanja, i prvi put sudjelovao u događaju ukazanja, moj se dnevni ritam skroz promijenio. Znalo se da prije podne treba obrati i ponizati duhan ili ići u vinograd i obaviti što treba, a popodne je rezervirano za susret s vidiocima, druženje s njima i, naravno, u određeni sat slijedi odlazak na mjesto ukazanja. U početku je to bilo na Brdu ukazanja, nakon zabrane išli smo u polje, a nakon i te zabrane u crkvu. Tada su, naravno, prestala moja svakodnevna sudjelovanja u samom događaju jer su fratri, zbog mnoštva svijeta koji je pristizao u prostorije gdje je bilo ukazanje, puštali samo vidiocima. Nakon programa u crkvi zajedno bismo se vraćali kući i nastavljali druženje i, kad su prilike to dopuštale – jer je vlast zabranila odlazak na Brdo ukazanja, u noćnim satima bismo išli na Brdo i na mjestu Gospina ukazanja zajedno molili i pjevali s vidiocima.

Kako je na Vas sve to djelovalo – poziv na molitvu, obraćenje, post, mir?

U samom početku nisam puno ni razumio sami smisao toga poziva, bio sam naimpe petnaestogodišnjak i pomalo u osobnom traženju. Razumljivo je da osoba u tim godinama i nije baš spremna slušati. Molitva je bila i ostala sastavni dio moga života. Ali sam sigurno puno više počeo moliti nego li do tada. O postu smo znali ono što smo učili na vjeronauku. U obitelji smo postili ne samo na zapovjedne dane posta, nego i uoči velikih crkvenih blagdana. Tako mi taj poziv nije bio neobičan, ali ipak kad se radilo o jednom danu u tjednu i to pozivom na post o kruhu i vodi, bilo je to drugačije od onoga

S ocem i majkom na Kočerinu na dan svećanih zavjeta, god. 1990.

što sam znao o postu. Ali se to tako srcem prihvatilo i počelo se postiti, ne samo jedan nego i dva dana u tjednu. Poziv za mir tada nisam dovoljno shvaćao. Naravno da danas drugačije gledam na to i ne mogu zamisliti koliko se i kojom brzinom u ovih 25 godina toga dogodilo i koliko je mir zaista postao toliko željen u svijetu i među ljudima. Mir kojega samo Bog može dati, mir kojega je Gospa navijestila od prvoga dana.

Ovaj je kraj, može se kazati, tradicionalno vjerski. I do 1981. ljudi su redovito išli nedjeljom u crkvu, a djeca na vjeronauk; molitva u obitelji bila je živa. Ipak, može li se govoriti o promjenama koje su došle s ukazanjima? Ako može, o kakvim je promjenama riječ?

Itekako, nastale su velike promjene. Ne mislim samo na ono što se odmah, od prvih dana, dalo primijetiti – da su Bijakovići postali mjesto kamo su ljudi iz Hercegovine, a i iz udaljenijih krajeva, počeli dolaziti želeći svojim očima vidjeti o čemu se radi. Prije svega želim naglasiti da se svatko osjećao nekako posebno, neuobičajeno zbog tih izvanrednih događaja. Gospina ukazanja su nas mijenjala. Oni koji su ozbiljno shvatili poruku Kraljice Mira počeli su mijenjati svoj život, to se dobro vidjelo.

Postoje neki trenutci u životu koji se teško zaboravljaju. Takvi su trenutci prvi dani Gospinih ukazanja u mom selu. Taj dan i tu vijest kad sam je prvi put čuo, ne ću i ne mogu zaboraviti dok sam živ. Sjećam se i danas onih ozarenih lica i ushićenosti vidjelaca dok su nama okupljenima govorili o onome što su vidjeli. Sjećam se onih ispitivačkih pogleda i lagane nevjerice starijih koji promatraju svoju djecu i svoje unuke kako govore o Gospi koja im se ukazala.

Sv. Misa u Getsemaniju, Jeruzalem, 1999. godina

Dobro se sjećam ljudi iz svoga sela. Dalo se na njihovim licima prepoznati ozbiljnost pred onim što se događalo, ali i ozbiljnost pred životnim pitanjima. Postali su puno odgovorniji i puno sabraniji, osjećali su da se nešto veliko događa i da samo promjenom svoga stava mogu odgovoriti na poziv i poslanje koje Bog upućuje njima i preko njih svima koji dolaze.

Najveće promjene dale su se primijetiti kod samih vidjelaca. Kao da su preko noći sazreli. Iako znamo da su to bila djeca, u svojim nastupima bili su tako sigurni, tako jaki, tako čvrsti kao najiskusniji ljudi koji su spremni i umrijeti za ono što svjedoče. Nije ih se ni na koji način moglo prevariti ili odvratiti im pozornost od svjedočenja onoga za što su bili od Boga odabrani.

Vaš svećenički/redovnički poziv plod je ukazanja Kraljice Mira u župi Međugorje. Ispričajte kad ste počeli razmišljati o odlasku u sjemenište i kako je odluka sazrijevala?

Govoriti o svećeničkom pozivu nikada nije jednostavno jer je Božji poziv usmjeren osobama na njemu poseban i samo njemu znan način. Sjećam se jednog razgovora sa skupinom prijatelja iz Italije o vidiocima prije ukazanja. Pitali su me kakvi su bili do ukazanja, jer sam njihov prijatelj od djetinjstva. Rekao sam da, kad bismo ljudskom logikom određivali tko bi bio dostojan vidjeti Gospu, možda bismo nekoga od njih i izostavili, tko zna iz kojeg nama znanog razloga. No, Bog

je onaj koji vidi puno dublje i šire od nas ljudi i poziva onoga koga On hoće, u službu u koju On hoće. Nešto slično mogao bih kazati i o samom sebi i svom pozivu u svećeničku službu.

Bog zove kad se najmanje nadaš

O svećeničkom i redovničkom pozivu prije ukazanja nikada nisam razmišljao; na Misi sam sudjelovao kao ministrant, ali neko posebno zanimanje za svećenički poziv nisam imao. Nakon završene osmogodišnje škole upisao sam se u srednju školu u Čitluku. Čudni su putovi Gospodnji i Bog zove onda kad se najmanje nadaš i kad najmanje očekuješ.

Tako se i meni dogodilo, odnosno, nakon Gospina ukazanja i nakon nekoliko mjeseci intenzivne molitve i radosnih susreta, a posebno kad je moj najbolji prijatelj odlučio poći putem svećeničkog poziva, u meni se rodila misao da bih i sam pošao u sjemenište. Tu misao u sebi sam nosio godinu dana, dozrijevala je u mom srcu. Posebno se sjećam seminara i duhovnih susreta koje je vodio fra Slavko Barbarić. Za tih se seminara moja misao sve više približavala ostvarenju i odlasku u sjemenište, približavala se ono-

me što se kasnije i dogodilo. Nakon godinu dana promišljanja otišao sam kao sjemeništarač i kandidat hercegovačkih franjevacu u Dubrovnik u dubrovačko sjemenište koje su vodili oci Isusovci i tu sam završio klasičnu gimnaziju.

Nakon toga sam obukao franjevački habit na Humcu i započeo godinu novicijata. Svoj teološki studij nastavio sam u Makarskoj a potom u Bologni u Italiji, gdje sam i diplomirao 1992. godine.

Te ratne godine vratio sam se u Hercegovinu i 26. srpnja 1992. bio zaređen za svećenika u Čitluku zajedno s još jednim kolegom. Mladu Misu slavio sam 2. kolovoza 1992. u župnoj crkvi u Međugorju. Bila je to 100. godina od postojanja župe Međugorje. Svoju svećeničku službu obavljao sam na različitim mjestima u Hercegovini (sada se nalazim na Humcu kod Ljubuškog), tako da sam kao svećenik često imao priliku izbliza slijediti sva događanja vezana uz župu Međugorje.

Fra Miro, kad Vas netko pita o plodovima ukazanja, što najradije ističete?

Otkad sam svećenik, a postao sam to 1992. godine, redovito sudjelujem u programu međugorskog svetišta u svim trenucima kada su mi to moje pastoralne prilike na župama u kojima sam bio dopuštale. Ono što me je najviše oduševilo u svim ovim godinama i što kao dječak na početku ukazanja nisam razumio a sada posebno razumijem, to su sve one poruke na koje je Gospa u početku pozivala.

Milost obraćenja i snaga molitve

Na poseban način mogu istaknuti onu posebnu milost koju mi je Gospodin dao i koju daje onima koji dolaze u Međugorje, a to je milost obraćenja. Meni je dao da kao svećenik mogu susresti u ispovjedaonici one koji su izranjeni na svome životnom putu, one koje su drugi izranili i kojima je potrebna Božja utjeha i koju su našli i nalaze upravo po sakramentu pokore, po svom osobnom putu obraćenja koji su intenzivno započeli upravo u Međugorju. Penjući se na brdo Križevac i u molitvi Puta križa doživjeli su radost susreta

Najveće promjene dale su se primijetiti kod samih vidjelaca. Kao da su preko noći sazreli. Iako znamo da su to bila djeca, u svojim nastupima bili su tako sigurni, tako jaki, tako čvrsti kao najiskusniji ljudi koji su spremni i umrijeti za ono što svjedoče. Nije ih se ni na koji način moglo prevariti ili odvratiti im pozornost od svjedočenja onoga za što su bili od Boga odabrani.

s trpećim Kristom koji prašta i liječi rane i tu su otkrili da je upravo praštanje onaj put koji su zaboravili u svom životu i shvatili su da jedino tako mogu naći i postići onaj željeni mir svoga srca i uspostaviti put mira s drugima.

Druga vrijednost koja se može otkriti u onima koji su došli u Međugorje jest snaga molitve. Ljudi se u svom životu trude na različite načine uspostaviti komunikaciju jedni s drugima, žele što više istaknuti kako je upravo to najvažnije u uspostavljanju višega stupnja razumijevanja među ljudima i narodima. S vremenom su zaboravili da ljudska komunikacija gubi svaku vrijednost ako ne počiva u komunikaciji s Bogom. Ako molitva nije izvor i počelo bilo kojeg oblika ljudskog razgovora, onda sve to gubi vrijednost i smisao. Upravo su to mnogi prepoznali u Međugorju i divno je vidjeti muža i ženu, vidjeti cijelu obitelj, vidjeti jednu župnu zajednicu i bilo koju hodočasničku skupinu kako s krunicama u ruci idu na Brdo ukazanja ili na Križevac ili su u prostoru oko crkve, ili u crkvi, klečeći pred Presvetim oltarskim sakramentom, uronjeni u molitvi Bogu zahvaljuju za ljubav koju im je otkrio.

Kako biste opisali duhovni značaj Međugorja u životu vjernika, ne samo ovoga mjesta, već uopće u životu Katoličke Crkve?

Kad sada gledam na razmišljanja o porukama u prvim danima ukazanja i koliko je bilo nepoznavanja njihova smisla u onom vremenu, tek danas se može jasnije vidjeti koliko je ona poruka koju je Bog preko Marije uputio ovom narodu, ali i čitavu svijetu, uistinu bila poruka za ovo naše vrijeme. Koliko su potrebne sve ove vrijednosti o kojima Gospa i danas u svojim porukama govori iz dana u dan, sve više otkrivamo. Hvala Bogu, unatoč mnogim protivljenjima ipak je veliki broj onih koji su prepoznali vrijednost Gospinih poruka i kao takve ih ponijeli diljem svijeta u molitvenim zajednicama koje su nastale i koje (poruke) su mnoge župne zajednice prihvatile i po njima žive. A posebno se to odnosi na molitvu krunice, slavljenje euharistije i klanjanje Presvetom sakramentu.

Stoga mislim da je značaj međugorske poruke od presudne važnosti za svijet i čovjeka današnjice. Ova poruka je kao poruka glasa iz pustinje koji je upućen svijetu da pripravi put Gospodinu jer vrijeme je kratko.

Što biste poručili župljanima, a što hodočasnicima glede života po porukama Kraljice Mira?

Župljanima bih poručio da nije lako ni jednostavno biti svjedokom poruke koja je prije 25 godina primljena i koju su župljani

Stoga mislim da je značaj međugorske poruke od presudne važnosti za svijet i čovjeka današnjice. Ova poruka je kao poruka glasa iz pustinje koji je upućen svijetu da pripravi put Gospodinu jer vrijeme je kratko.

svjedočili pred milijunima hodočasnika koji su prošli kroz našu župu. Danas se jednako traži svjedočanstvo upravo u susretu s hodočasnici. Potrebno je biti svjestan da je hodočasnik tražitelj Boga i tu mu treba pomoći. Mi se nalazimo na izvoru milosti i to ne smijemo zaboraviti. Svakidašnje napajanje na tom izvoru dat će nam milost da mogne mo izvršiti zadaću od Boga zadanu a to je da smo na poseban način izabrani od Boga kao župa u svjedočenju njegove ljubavi prema posrnutom čovjeku i čovječanstvu.

Bog je progovorio po Mariji u Bijakovcima i tu poruku svaki onaj koji se s njom susretne dužan je nositi po cijelome svijetu. Hodočasnici su svjedoci onoga što su vidjeli i upravo tu spoznaju trebaju prenijeti i ponijeti diljem svijeta.

Mlada Misa 1992. u Međugorju

SVJEDOČITE SVOJIM
ŽIVOTOM BOŽJU
RADOST,
NE BUDITE TJESKOBNI
NI ZABRINUTI,
BOG ĆE VAM POMOĆI I
POKAZATI VAM PUT.

(NA FOTOGRAFIJI: SREDIŠTE ŽUPE MEĐUGORJE. SNIMIO: FOTO ĐANI)

LJUBAV USMJERENA PREMA VJEČNOSTI

Papa predstavlja svoju prvu encikliku o značenju *ljubavi, erosa i karitasa*

dr. fra Tomislav Pervan

Nije sve što nosi ime ljubav prava ljubav! Postoji djetinja, sinovska ljubav, ljubav prema bližnjem, ljubav prema novcu, dragoj osobi, ljubav prema Bogu. Pa ipak, "ljubav između muškarca i žene, u kojoj su u krajnjem suglasju tijelo i duša te u kojoj se čovjeku otvara obećanje konačne sreće što neodoljivo sja" - tako piše Benedikt XVI. na početku svoje prve enciklike, jest "onaj izvorni oblik ljubavi spram koje blijede sve druge vrste ljubavi".

Kao što znamo, enciklike su papinska okružna učiteljska pisma koja na obvezujući način zauzimaju stajalište spram stanovitih pitanja vremena. Za svoga dugoga pontifikata Ivan Pavao II. objelodanio ih je 14. Sukladno tome veliko bijaše očekivanje glede prve enciklike novoga Pape nakon osam mjeseci službe. Enciklika je nešto kao programski spis, programsko očitovanje. I već na početku Papa – Nijemac – odgovara svome sunarodnjaku Fr. Nietzscheu na njegov

prigovor, kako je kršćanstvo svojim naukom ubrizgalo otrov u eros. Eros od toga nije umro, ali je, kako on tvrdi, kršćanstvo stvorilo od erosa porok, te time zagorčilo svaki čovjekov užitak.

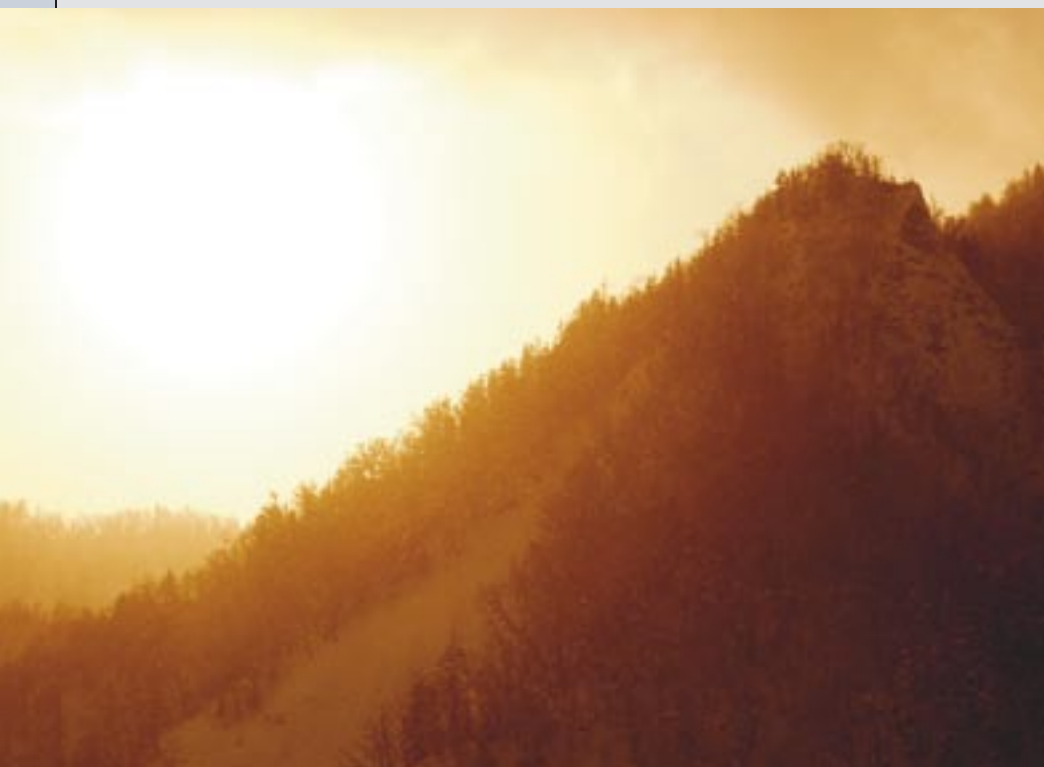
I Papa nastavlja kako ni 'sveta prostitucija' u antici ('hijerodule') kao ni 'božanska ekstaza' u poganstvu pa ni prevlast nagona nisu uzdigli eros do njegove stvarne veličine ni dostojanstva, nego su to učinili biblijska kultura Staroga i Novoga zavjeta. U Bibliji nas eros želi izvesti onkraj čiste biologije i fiziologije, izvan nas samih, prema samome božanskom. Izopačeno pobožanstvenjenje erosa u konačnici raščovječuje čovjeka. Za razliku od svih drugih bogova i božanstava izvan Biblije, Bog Biblije ljubi čovjeka. Ljubav prema Bogu u kršćanstvu i židovstvu uvijek je i odgovor u obliku prihvata ili odbacivanja samoga Božjega snubljenja čovjeka. Bog a ne čovjek uvijek ima inicijativu. "Ljubav obuhvaća cjelovitost čovjekove egzistenci-

je... Štoviše, ljubav je 'ekstaza', ali ne ekstaza u smislu opijenosti trenutkom, nego ekstaza kao trajni put iz vlastita u sebe zatvorena ja prema oslobađanju svoga ja, prema predanju te upravo time prema samopronalazženju, dapače, do nalaženja Boga." Zato se Papa ne ustručava navoditi starozavjetnu Pjesmu nad pjesmama, zacijelo najsjetilniji biblijski spis.

Bog je onaj koji ljubi. Bog je najprije ljubio nas, a ne mi njega. Ta ljubav ne želi i ne traži samu sebe – nije ona nikakvo uranjaње u opijenost srećom – nego ta ljubav želi dobro i spas ljubljene osobe. Ona iziskuje i odricanje, ona traži spremnost na žrtvu, ona zahtijeva samoprijegor. Onu čvrstu utkanost i isprepletenost erosa i braka koju ćemo pronaći u Bibliji jedva ćemo igdje susresti u povijesti čovječanstva ili religija. Ono nema svoje usporedbe u kulturološkoj povijesti čovječanstva!

Novina biblijske vjere očituje se u slici Boga i čovjeka. A ona istinska novina Novoga zavjeta nisu neke nove zamisli, programi ili ideje, nego je novina sami lik Isusa Krista koji mislima i idejama podaruje tijelo i krv, duh i život. Nečuveni realizam! Ljubav smjere prema vječnosti, ima za cilj vječnost. To je odgovor Benedikta XVI. zaludnu Zaratustrinu uzdahu koji se nikad ne može ozbiljiti, kako naime, svaka sreća, svaki užitak i naslada žele, žude za vječnim trajanjem – bezdanom i dubokom vječnošću.

Preminuli je Papa u svojim spisima naglašavao *čišćenje i liječenje pamćenja*, ovaj pak Papa naglašava *čišćenje razuma i pročišćavanje ljubavi*. Time kao da želi nanovo smjestiti vjeru i kršćanstvo, a time i Crkvu te njezin identitet na areopag i pozornicu suvremenog svijeta. Želi učiniti kršćanstvo ravnopravnim sugovornikom kad je riječ o sudbini svijeta, čovjeka i čovječanstva. Ne napada on pilulu ni moralni relativizam, ne napada istospolne zajednice ni suvremeno moralno bezvlade i razuzdanost. Ne spominje zastraňivanje ni grijeh. Ne nastupa on kao propovjednik morala, nigdje ni govora o grijehu i

kazni. Pročitat ćemo samo kratku polemiku o *spolnosti, seksualnosti kao robi* koja se nudi na tržištu te čovjeka raščovječuje.

Ne, ne govori Papa o piluli, nego o ljubavi. Ne govori o zastranjivanjima, nego o uzvišenosti ljubavi. Papu zanima uzvišenost, veličajnost, cjelina, bit kršćanstva, dok navodi Dantea i njegov završni spjev o ljubavi u Božanskoj komediji, gdje se govori o ljubavi, suncu, zvijezdama, rajskim perivojima. U prvome dijelu imamo **antropološko-teološko promišljanje, a polazište mu je erotska ljubav**. Papa se nadahnjuje Platonom, ljubav zanosi i oduševljava, ona smjera onkraj čovjeka, ona teži, žudi, traži, spoznaje, ona je dobrohotna. I kao takvu treba je pročišćavati, usmjeravati prema kršćanskom braku te kršćanskom *karitasu*, ljubavi prema bližnjemu. Enciklika je odgovor svima koji žele prikazati kršćanstvo mrzovoljnim, nezadovoljnim, protutjelesnim. A drugi je dio **socijalna politika te usmjerenost ljubavi**. Papa se nadovezuje na onaj prijepor koji je imao osamdesetih godina s *teologijom oslobođenja*, crkvenim lijevim krugovima, koji su namjesto ljubavi prema bližnjemu težili za pravednošću, promjenom vlasti, nasilnim putem.

Benedikt XVI. odbacuje utopiju socijalnotehnički savršena društva, naglašavajući kako će uvijek biti siromaštva i patnje, kako će čovjek trebati uvijek utjehe i pomoći, kako će biti uvijek usamljenosti. Uz pravednost postoji i ljubav, ona je zaštita od birokracije, protiv očaja. "Bog vlada svijetom, ne mi. Mi mu samo služimo ukoliko smo kadri te ukoliko nam on sam daje snagu." Tu se ponovno nazire onaj skromni radnik u vinogradu Gospodnjem, kakvim se predstavio cijelom svijetu nakon izbora.

Papa je i u enciklici onaj stari, filigranski teolog, tih, uporan, pitak. On, ljubitelj i poštovatelj jednoga Mozarta, nudi nam u enciklici ugodnu komornu glazbu, povijest svijeta kao isprepletenost ljubavi i neljubavi, ljubavi koja je uz istinu ključni pojam njegove cjelokupne teologije. Kršćanski i vjernički program ostaje *srce koji vidi i ljubi*.

Enciklika o ljubavi, velespjev ljubavi, ne-

Bog je onaj koji ljubi. Bog je najprije ljubio nas, a ne mi njega. Ta ljubav ne želi i ne traži samu sebe – nije ona nikakvo uranjanje u opijenost srećom – nego ta ljubav želi dobro i spas ljubljene osobe.

moguće je jednostavnije i radikalnije predočiti smisao ljubavi u kršćanstvu i svijetu. Ni trunca neprijateljstva prema tijelu i erotici, sve je predivni Božji dar, nešto najljepše na svijetu i životu. Ljubav – obećanje vječnosti, beskraj, besmrtnosti. Tijelo se ne odbacuje, ali eros treba pročišćavanja i sazrijevanja koje mora kročiti i putem odricanja, žrtve. Eros sveden na čistu seksualnost postaje robom, običnom stvari koju je moguće kupiti i prodavati, pri čemu sam čovjek postaje stvar. Drukčije se nije izrazio ni Erich Fromm u svome znanu djelu o ljubavi. Papa je radikalac, ide prema korijenima. Mogao je pisati o relativizmu, terorizmu, kloniranju, bioetici, globalizaciji. Ne. On naviješta, on je zauzet oko istine, a ne spektakularnosti. Zato i govor o ljubavi.

Bog je ljubav! Jednostavnije i radikalnije nije moguće pisati niti izreći našega Boga. Nedopustivo je dijeliti eros i agape, ljubav koja traži i koja se razdaje. Ljubav ne služi samo rađanju, ona se skrbi za drugoga i oko drugoga. Unatoč generalnim izvodima i zaključcima u kojima se govori o bitnome u životu, Papa je i konkretan. Nitko ne smije pozivati u ime Božje na mržnju i nasilje. Nikoga ne imenuje, ali je jasno kako time misli na islamističke teroriste koji su ovih dana pobijedili na parlamentarnim izborima u Palestini.

Očito je, Benedikt je papa komu se ne žuri. Ne piše svoj prvi papinski spis o aktualnim temama polazeći s kršćanskih načela, ne go-

vori o moralnom urušavanju, globalizaciji. Ne. On kao da želi ponovno ponuditi tumač i osnove svijeta: na čemu svijet počiva, odakle svijet, čemu sve smjera. On ide prema temeljima, - on po zvanju fundamentalni teolog, koji promišlja temelje stvorenja, svemira, svijeta, čovjeka u svjetlu Objave. Jesmo li drugo od njega očekivali?

Enciklika na trenutke poetska, intelektualno briljantna, navodi Nietzschea, dotiče se Marxa – ali dominira ljubav: Ljubav prema Bogu, ljubav između muškarca i žene, ljubav prema bližnjemu. A od svega je najljepši završetak gdje se završno govori o čistoj, nesebičnoj ljubavi. "Ona je svjetlo – u konačnici jedino – koje uvijek iznova obasjava mračni svijet, te nam podaruje odvažnost za život i djelovanje. Ljubav je zbiljski moguća, i kadri smo ljubiti jer smo stvoreni na Božju sliku i priliku". Srčika je to kršćanske poruke – u kratkim rečenicama, napisano kao da dolazi iz pera Isusova Ljubljenoga učenika. Svojom prvom enciklikom kao da želi doviknuti svijetu bitnu riječ svega svoga umovanja, svoga života: Bog, ljubav, Isus Krist! Prihvati li čovjek Boga, prihvati li Isusa Krista, onda se sve stavlja na svoje mjesto, dobiva svoj nutarnji smisao i poredak. U duhovnu pustinju suvremenice te duhovnu i duševnu obeskućenost suvremenog čovjeka Papa odašilje riječ smisla. To je njegova uloga na suvremenoj pozornici. On ju je otkrio i prihvatio te nudi svima. Stoga možemo biti samo zahvalni za ovaj divni Božji dar.

FRANJEVCI RODOM IZ MEĐUGORSKE ŽUPE I MEĐUGORSKI DUŠOBRIŽNICI - ŽRTVE KOMUNISTIČKE MRŽNJE

fra Robert Jolić

Deseterica od tih 66 franjevaca na neki su način povezani sa župom Međugorje: ili su tu rođeni, ili su pak u Međugorju nekada djelovali kao pastoralni radnici. Jedan od njih (fra Križan Galić) poginuo je u Međugorju, u župnoj kući, od partizanske bombe. Njegovi posmrtni ostatci počivaju na međugorskom groblju Kovačici – u grobnici u kojoj je pokopan i fra Slavko Barbarić (2000.).

U članku koji slijedi abecednim redom donosim osnovne podatke o svoj deseterici, u nadi da će s vremenom o svakome od njih biti skupljeno puno više podataka te da će o svakome moći biti napisan poseban članak. Zaslužili su barem toliko da im ne zaboravimo imena i da ih se prisjetimo u svojim molitvama.

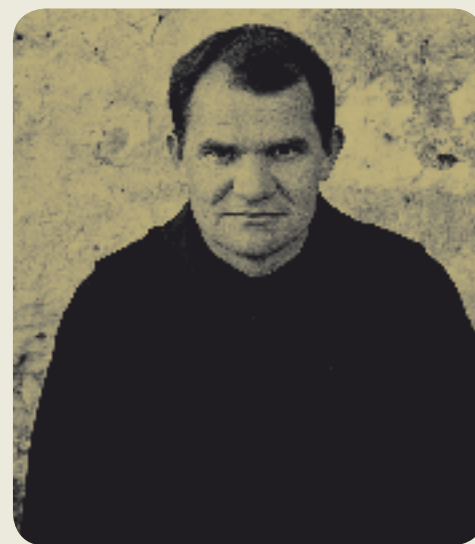
Tijekom Drugoga svjetskog rata, a osobito koncem rata i na "križnim putovima" 1945. stradao je veliki broj hercegovačkih franjevaca - ukupno čak 66. Svi su oni bili žrtve partizansko-komunističke mržnje na sve što diše katolički i hrvatski. Kostii nekih od njih pronađene su tek u najnovije vrijeme (Zagvozd), a nekima ne će nikada biti pronađene, jer su bačeni u rijeku ili dobro sakriveni u tko zna kakvim jamama ili kamenjaru.

Fra Jozo Bencun

Rođen je 26. rujna 1869. u Međugorju. Gimnaziju je završio na Širokom Brijegu, kao i studij bogoslovije. U franjevački red stupio je 1889., a za svećenika je zaređen 1893. Djelovao je u brojnim hercegovačkim župama. Nikad se ni na što nije žalio. Najprije je bio kapelan u Gradnicima (1895. – 1897.). Nakon Gradnica postaje župnik u Drežnici (1898. – 1902.) i Gorancima (1902./03.), pa je onda

kapelan na Humcu (1903./04.) i na Širokom Brijegu te preko ljeta kapelan Polja (1904. – 1907.). Pokušao je "odčepiti" ponor Blidinjskoga jezera, što mu nije pošlo za rukom. Zatim je župnik u Bukovici (1907. – 1909.), kapelan na Humcu (1909.) i na Širokom Brijegu (1910. – 1912.), župnik u Klobuku (1912. – 1914.), kapelan na Humcu (1914./15.) i Širokom Brijegu (1915. – 1917.), župnik u Izbičnu (1917. – 1926.) i Gabeli (1926. – 1928.) te ponovno župnik u Izbičnu (1928. – 1937.). Nakon toga je u mirovini na Širokom Brijegu (1937. 1945.). Partizani su ga 14. veljače 1945. odveli iz mostarskog samostana prema Čekrku. Tu su ga ubili i bacili u Neretvu. Stradao je u 76. godini života, 56. godini redovništva i 52. godini svećeništva. Ne zna se gdje mu počivaju zemni ostatci.

Fra Marko Dragičević (st.)

Rodio se 17. veljače 1902. u Međugorju. Gimnaziju je završio na Širokom Brijegu, a bogoslovni studij u Mostaru. Franjevački habit obukao je 1922., a za svećenika je zaređen 1928. U Fribourgu (Švicarska) postigao je doktorat iz klasične filologije (1935.) s disertacijom o pismima Plinija Mlađeg. Od 1935. do 1945. profesor je klasičnih jezika na franjevačkoj gimnaziji na Širokom Brijegu.

Bio je i drugi magistar sjemeništara. Partizani su ga odveli s oltara u Izbičnu, kamo se bio sklonio, 11. veljače 1945. i nakon toga ga u Grabovoj Dragi ubili. Usmrćen je u 43. godini života, 23. godini redovništva i 17. godini svećeništva.

Fra Križan Galić

Rodio se 30. studenog 1870. u Gorici. Osnovnu je školu završio na Širokom Brijegu, gimnaziju na Humcu, bogosloviju na Širokom Brijegu, u Asizu i Peruggi. Franjevački je habit obukao 1889., a za svećenika zaređen 1893. Djelovao je kao kapelan u Veljcima (1894./95.), Širokom Brijegu (1895./96.), župnik u Rakitnu (1896./97.), kapelan u Županju (1897. – 1899), župnik u Bukovici (1899. – 1902.), Šuici (1902. – 1904), Tihaljini (1904./05.), vikar na Humcu (1905./06.), župnik u Ljutom Docu (1906. – 1908), kapelan na Humcu (1908./09.), Čerinu (1909. – 1911.), opet na Humcu (1911. – 1914.), Gradničima (1914. – 1918), Čerinu (1918. – 1920.), Humcu (1920./21.), Čerinu (1921./22.), na Humcu (1922. – 1937.). Od 1937. je u mirovini na Humcu. Ubijen je bombom ubačenom kroz prozor u župnu kuću u Međugorju 30. listopada 1944. Pokopan je na groblju Kovačica.

Fra Bono Jelavić

Rođen je u Veljacima 17. rujna 1898. Osnovnu školu završio je u Veljacima, gimnaziju na Širokom Brijegu, a bogoslovni studij u Mostaru, Beču i Ljubljani. Doktorat iz teologije položio je u Ljubljani 1932. godine. Franjevački habit obukao je 1916., a za svećenika je zaređen 1923. Djelovao je kao kapelan i vjeroučitelj u Mostaru (1924. – 1930.), profesor na širokobriješkoj gimnaziji (1930. – 1939.), župnik u Međugorju (19-

39./40.) i župnik u Vitini (1940. – 1945.). Bio je prefekt vanjskih đaka na Širokom Brijegu. Oko 31. svibnja 1945. ubijen je kod Velike Gorice u blizini Zagreba, u 47. godini života, 29. godini redovništva i 22. godini svećeništva. Ne zna mu se za grob.

Fra Paško Martinac

Rodio se 26. lipnja 1882. u Dragičini. Osnovnu školu završio je na Čerinu i Širokom Brijegu, gimnaziju na Širokom Brijegu, a bogosloviju u Mostaru i Paderbornu (Njemačka). Franjevački habit obukao je 1901., a za svećenika zaređen 1907. Djelovao je najprije kao kapelan u Gradničima (1908. – 1912. i opet 1914./15.), pa kao učitelj novaka na Humcu (1912./13.) i vikar u Mostaru (1913./14.). Bio je župnik u Gorancima (1915. – 1918.), Gradničima (1918. – 1920.),

Čitluku (1920. – 1936.) i Međugorju (1936. – 1939.). Potom je učitelj novaka (1939./40.) i predsjednik rezidencije u Slanom (1940. – 1943.). Godinu dana je u mirovini na Humcu (1943./44.), a onda kapelan u Veljacima (1944./45.). Kad je bila dokinuta župa Gradnići i njezino sjedište preneseno u Čitluk (1918.), fra Paško je bio prvi župnik nove župe Čitluk te je odatle služio i područje današnje župe Gradnića. God. 1920. župa Gradnići ponovno je uspostavljena. Ubili su ga partizani 10. veljače 1945. Kad su povelili njegovu župnika fra Julijana Kožula iz Veljaka na stratište, fra Paško, kapelan, želio je ići s njim. Iako su ga partizani nagovarali da se vrati, ostao je ustrajan. U zatvoru u Ljubuškom pjevali su očekujući smrt. Strijeljan je negdje na ljubuškom polju, u 63. godini života, 44. godini redovništva i 38. godini svećeništva. Na putu do stratišta molio je litanije Svih svetih.

Fra Anđelko Nuić

Rodio se 10. travnja 1908. u Drinovcima. Pučku školu završio je u rodnom mjestu, gimnaziju kod franjevaca na Širokom Brijegu, a filozofsko-teološki studij u Mostaru i Breslauu (danas Poljska). U franjevački novicijat stupio je 1926., a za svećenika je zaređen 1932. Pastoralno je djelovao kao kapelan u Mostaru (1934.) i Konjicu (1934. – 1937.), kao župnik u Gorancima (1937. – 1939.), Izbičnu (1939. – 1941.) te kao kapelan na Čitluku (1941. – 1943.) i Međugorju (1943. – 1945.). Ubili su ga partizani na križnom putu poslije 15. svibnja 1945. negdje u Sloveniji, u 37. godini života, 19. godini redovništva i 13. godini svećeništva. Ne zna mu se za grob.

(NASTAVAK NA STR. 38)

RADIOPOSTAJA "MIR" MEĐUGORJE UŽIVO SATELITOM

Radiopostaja "Mir" Međugorje emitira svoj program uživo satelitom. Našu radiopostaju i glas iz Međugorja mogu čuti slušatelji u Europi, na Bliskom istoku i u sjevernoj Africi. Iz bogatog programa posebno izdvajamo svakidašnji izravni prijenos molitveno-liturgijskog programa (misa, krunica i klanjanje) uživo iz crkve sv. Jakova. Taj prijenos slušajte svaku večer od 17 sati.

Kako nas možete pronaći i slušati?

Ime satelita: HOT BIRD 6
 Pozicija: 13° E (stupnjeva istočno)
 Transponder br. 90
 Prijamna frekvencija: 12 520 MHz
 Polarizacija: Y (vertikalna)
 Symbol rate: 27 500
 FEC (Forward Error Correction): 3/4
 Područje pokrivanja:
 Europa, Bliski istok i sjeverna Afrika

Kako nas možete podržati u ovom projektu?

Budući da ovaj medijski iskorak iziskuje velike financijske izdatke, slobodni smo zamoliti sve štovatelje Kraljice Mira iz Međugorja, slušatelje i one koji žele širiti Gospinu poruku i glas iz Međugorja neka nas podupru svojim prilozima. Samo tako ćemo moći biti dio vas i širiti čujnost i do vašeg kontinenta.

Kako možete uplatiti svoju donaciju?

Za uplate iz inozemstva:
 Informativni centar MIR Međugorje,
 Zagrebacka banka BH D.D. Mostar,
 Swift: ZABA BA 22,
 7100-48-06-027746

Za uplate iz BiH:
 broj žiroračuna kod
 UniCredit Zagrebačke banke:
 3381202200130247.

Hvala za vašu ljubav i širenje Gospinih poruka!

ŽIVOT ŽUPE U ZIMSKIM MJESECIMA

Župljani i svećenici u ovom razdoblju imaju nešto više vremena jedni za druge. Sa štolom oko vrata, sa svetom vodom i molitvenikom u rukama, idući od kuće do kuće, fratri su obavili blagoslov svih obitelji.

Poslije Božića i Nove godine Međugorje je ušlo u razdoblje predaha obilježeno

mirnom i tihom molitvom župljana, fratara, sestara franjevki, djelatnika i suradnika. U župi su se zadržali malobrojni hodočasnici željni duhovne obnove i samotne molitve na brdima, u crkvi, u kapelici klanjanja, tražeći osobni susret s Isusom i Marijom.

JEDANAEST SVEĆENIKA IZ PORTUGALA U MEĐUGORJU

U četvrtak, 19. siječnja 2006., jedanaest svećenika iz raznih župa u Portugalu pohodilo je svetište Kraljice Mira u Međugorju. U međugorskoj župnoj kući susreli su se sa župnikom dr. fra Ivanom Sesarom s kojim su razgovarali o međunarodnoj dimenziji međugorske župe i o portugalskim hodočasnicima koji dolaze u ovo mjesto molitve. Izrazili su želju doći ponovno, pojedinačno i sa svojim vjernicima.

MOLITVENI PROGRAM (U ZAGRADAMA: LJETNO RAZDOBLJE)

PONEDJELJAK

7.30: Sv. misa na hrvatskom // Prije podne: Sv. mise na raznim jezicima (U ljetnom razdoblju: u 13 sati sv. misa na hrvatskom) • Poslije podne: Tihom klanjanje u kapelici klanjanja • 17(18) – 20(21): VEČERNJI MOLITVENI PROGRAM I ISPOVIJED • 17(18): Radosna i Žalosna otajstva krunice • 18(19): Sv. misa • 19(20) – 20(21): Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, Slavna otajstva krunice

UTORAK

7.30: Sv. misa na hrvatskom // Prije podne: Sv. mise na raznim jezicima (U ljetnom razdoblju: u 13 sati sv. misa na hrvatskom) • Poslije podne: Tihom klanjanje u kapelici klanjanja • 17(18) – 20(21): VEČERNJI MOLITVENI PROGRAM I ISPOVIJED • 17(18): Radosna i Žalosna otajstva krunice • 18(19): Sv. misa • 19(20) – 20(21): Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, Slavna otajstva krunice • 20(21) – 21(22): Molitva na valovima Radiopostaje Mir Međugorje

SRIJEDA

7.30: Sv. misa na hrvatskom // Prije podne: Sv. mise na raznim jezicima • (U ljetnom razdoblju: u 13 sati sv. misa na hrvatskom) • Poslije podne: tihom klanjanje u kapelici klanjanja • 17(18) – 20(21): VEČERNJI MOLITVENI PROGRAM I ISPOVIJED • 17(18): Radosna i Žalosna otajstva krunice • 18(19): Sv. misa • 19(20) – 20(21): Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, Slavna otajstva krunice • 21(22) – 22(23): EUHARISTIJSKO KLANJANJE

ČETVRTAK

7.30: Sv. misa na hrvatskom // Prije podne: Sv. mise na raznim jezicima (U ljetnom razdoblju: u 13 sati sv. misa na hrvatskom) • Poslije podne: tihom klanjanje u kapelici klanjanja • 17(18) – 20(21): VEČERNJI MOLITVENI PROGRAM I ISPOVIJED • 17(18): Krunica - u došašću, u božićnom vremenu i u vremenu kroz godinu: radosna otajstva i otajstva

svjetla, - u korizmi: otajstva svjetla i žalosna otajstva, - u uskrsnom vremenu: otajstva svjetla i slavna otajstva • 18(19): Sv. misa, zatim blagoslov predmeta • 19(20): EUHARISTIJSKO KLANJANJE

PETAK

7.30: Sv. misa na hrvatskom // Prije podne: sv. mise na raznim jezicima (U ljetnom razdoblju: u 13 sati sv. misa na hrvatskom) • Poslije podne - tihom klanjanje u kapelici klanjanja • 14(16): KRIŽNI PUT UZ KRIŽEVAC • 17(18) – 20(21): VEČERNJI MOLITVENI PROGRAM I ISPOVIJED • 17(18): Radosna i Žalosna otajstva krunice • 18(19): Sv. misa, zatim blagoslov predmeta • 19(20): ČAŠĆENJE KRIŽA

SUBOTA

7.30 - Sv. misa na hrvatskom // Prije podne: sv. mise na raznim jezicima • 12.30: Ispovijed na hrvatskom • 13.00: Sv. misa na hrvatskom • Poslije podne - tihom klanjanje u kapelici klanjanja • 17(18) – 20(21): VEČERNJI MOLITVENI PROGRAM I ISPOVIJED • 17(18): Radosna i Žalosna otajstva krunice • 18(19): Sv. misa • 19(20) – 20(21): Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, Slavna otajstva krunice • 21(22) – 22(23): EUHARISTIJSKO KLANJANJE

NEDJELJA I BLAGDANI

8, 11, 18(19): Sv. mise na hrvatskom // Prije podne: sv. mise na raznim jezicima • Ispovijed na hrvatskom: prije podne za vrijeme mise • Poslije podne - tihom klanjanje u kapelici klanjanja • 14(16): KRUNICA NA BRDU UKAZANJA • 17(18) – 20(21): VEČERNJI MOLITVENI PROGRAM I ISPOVIJED • 17(18): Radosna i Žalosna otajstva krunice • 18(19): Sv. misa • 19(20) – 20(21): Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, Slavna otajstva krunice

Susreti: u dogovoru s Uredom informacija

Svakog 25. u mjesecu: euharistijsko klanjanje od 22 do 6 sati ujutro

VAŽNIJI NADNEVCI - MEĐUGORJE 2006.

5. – 9. ožujka 2006.

13. međunarodni susret voditelja centara mira i međugorskih molitvenih, hodočasničkih i karitativnih skupina.

Tema susreta: "Bit ćete mi svjedoci ... sve do kraja zemlje."

Prijave obvezne

24. lipnja 2006.

15. hodnja mira

25. lipnja 2006.

25. obljetnica ukazanja Kraljice Mira u Međugorju

3. – 8. srpnja 2006.

11. međunarodni seminar za svećenike.

Tema susreta: "Duhovnost svećenika."

Prijave obvezne

25. srpnja 2006.

Blagdan svetog Jakova, zaštitnika župe.

1. – 6. kolovoza 2006.

17. međunarodni susret mladih – Mladifest.

10. rujna 2006.

Blagdan uzvišenja Svetog križa – sveta misa na Križevcu.

U Međugorju se slavi na prvu nedjelju poslije Male Gospe.

1. – 4. studenoga 2006.

7. međunarodni susret bračnih parova. Prijave obvezne

24. studenog 2006.

6. obljetnica smrti fra Slavka Barbarića

24./25. prosinca 2006.

Božićno bdjenje.

31. prosinca 2006. / 1. siječnja 2007.

Molitveni doček Nove godine.

MEĐUGORJE - MIR

VJERSKO-HUMANITARNA UDRUGA

Prijatelji Međugorja iz cijeloga svijeta, međugorski hodočasnici, pokazali su se tijekom rata u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini najvećim dobročiniteljima. Organizirana pomoć u ove krajeve dolazila je iz svih krajeva svijeta. Udruga Međugorje-Mir cijelo to vrijeme bila je most između dobročinitelja i onih kojima je pomoć bila potrebna. Prestankom rata stvari su se donekle izmijenile, ali, na žalost, u Bosni i Hercegovini i danas svaki četvrti stanovnik treba neki oblik pomoći. Međugorski hodočasnici i prijatelji Međugorja i dalje će pomagati, ali je došlo vrijeme da se i mi upitamo možemo li više učiniti za brata u nevolji.

“Draga djeco!

... molite za darove Duha Svetoga, da u duhu ljubavi budete svakim danom i u svakoj situaciji bliže bratu čovjeku i da u mudrosti i ljubavi nadvladate svaku poteškoću. Ja sam s vama i zagovaram svakog od vas pred Isusom.”

(Poruka, 25. svibnja 2000.)

MOST S DOBROČINITELJIMA IZ SVIJETA

Vjersko-humanitarna udruga Međugorje – Mir osnovana je 1992. godine kao nastavak aktivnosti Caritasa Župnog ureda Međugorje. Na samom početku rata, radi lakšeg komuniciranja sa svijetom, pojavila se potreba za otvaranjem ureda župnog Caritasa Međugorje u Splitu. Nakon nekoliko mjeseci uspješnog rada kao karitativne međugorske organizacije uvidjelo se da bi, zbog lakše i uspješnije suradnje s carinskim i drugim ovlaštenim organima, bilo uputnije osnovati ured registriran u Republici Hrvatskoj. Tako je osnovana udruga Međugorje – Mir, čiji je ravnatelj i duhovni voditelj bio pok. fra Leonard Oreč.

Udruga je registrirana u Ministarstvu uprave Republike Hrvatske i u Federalnom ministarstvu socijalne politike, raseljenih osoba i izbjeglica u Bosni i Hercegovini. Trajna orijentacija udruge bila je i ostala pružanje pomoći svima kojima je pomoć potrebna.

Prvih godina međugorskih ukazanja čuli su se prigovori da su u Gospinim porukama prenaplašeni post i molitva i da je zanemaren najvažniji aspekt kršćanstva: milosrdna ljubav. Upravo su se veliki molitelji i prijatelji Međugorja iz cijeloga svijeta pokazali kao najveći dobročinitelji, te na polju karitativne djelatnosti pružili neviđeno svjedočanstvo kršćanske ljubavi. Međugorski hodočasnici pratili su ratna zbivanja na ovim prostorima kao da se događaju u njihovoj domovini. Organizirali su molitvene skupove za mir u Hrvatskoj i BiH, utjecali na javno mnijenje, nosili sa sobom u svoje domove patnje na-

fra Leonard Oreč

stradalog naroda i tako postajali mali ambasadori Hrvatske i BiH u svom kraju. Pokrenula se lavina organizirane pomoći od strane prijatelja Međugorja iz cijeloga svijeta.

Sami moramo više učiniti

Udruga “Međugorje – Mir” je cijelo vrijeme most između onih kojima je pomoć potrebna i dobročinitelja iz cijeloga svijeta koji pomoć žele darivati. Prestanak rata nije zaustavio milosrdnu ljubav međugorskih prijatelja za ljude u nevolji na ovim područjima ali i šire. Mnoge karitativne organizacije u svijetu, nastale zahvaljujući ukazanjima u Međugorju, okrenule su se drugim kriznim područjima. Osim karitativnog djelovanja, one šire i svjedoče međugorske poruke.

Smrću predsjednika udruge fra Leonarda Oreča u siječnju 2002., ravnanje udrugom preuzima fra Ivan Landeka. Nakon desetljeća plodnog karitativnog rada i koordiniranja humanitarne pomoći iz Splita, ured se prošle godine vratio u svoju bazu, u Međugorje. Udruga ima ured i skladište u krugu Majčinog sela u Bijakovićima i pod izravnom je ingerencijom franjevacu u župnom uredu. Pokušavamo oslušivati potrebe vremena i prema njima prilagođavati naš rad. Nažalost, socijalna slika u Bosni i Hercegovini je svakim danom sve gora. Svaki četvrti stanovnik treba neki vid pomoći. Mnogi u Međugorju traže duhovnu ali i materijalnu okrepju. Međugorski hodočasnici će nastaviti pomagati u svojim mogućnostima. Udruga Međugorje – Mir će se truditi biti čvrsta karika u tom lancu dobrote. Međutim, možda je došlo vrijeme da se i mi okrenemo oko sebe i vidimo što mi konkretno možemo učiniti za brata u nevolji?

UMRLA IVA PAVLOVIĆ

U Bijakovićima je 15. siječnja 2006. umrla Iva Pavlović rođena Dragičević, majka vidjelice Marije Pavlović. Iva je rođena u Bijakovićima 8. srpnja 1924. i cijeli svoj životni vijek provela je u rodnom mjestu.

S mužem Filipom rodila je i odgojila 6 djece te dočekala 24 unučadi. Muž Filip umro je 1994.

Život u našem kraju nije nikoga mazio, pa je i pok. Iva, odgajajući djecu, dok joj je zdravlje dopuštalo, neutrudivo radila - kućanske poslove, na njivi i vinogradu. Iva je, u nazočnosti djece, unučadi, rodbine i brojnih prijatelja te svećenika pokopana na mjesnom groblju Brzomelj u Bijakovićima. Sprovodne obrede vodio je župnik fra Ivan Sesar.

GDJE BOG STANUJE?

fra Mario Knezović

Svaki čovjek, tvrde psiholozi i teolozi, teži za nekom višom silom. Svoj pogled upravlja prema nebu. Ljudi traže i trajno žude za onim koji je uzrok našega postojanja. To je, po sebi, normalna stvar. Naše traženje je ljudska stvarnost. Mi ne možemo sami. No, nameće se pitanje kako tražimo i koga zapravo tražimo. Tražimo li svoga Stvoritelja ili nekoga nestvarnog boga načinjenoga prema našim maštanjima i potrebama?

Ljudi, kao Božja stvorenja, u svakom slučaju trebaju čeznuti i tražiti Boga Oca koji je htio da mi postojimo kao odsjaj njegova lica. Svako drugo traženje je stranputica i svaka druga čežnja je iluzija. Naš kršćanski Bog je stvarnost, on nije izmišljeni bog, nego Emanuel – s nama Bog. On je Bog nazočan u svemu što nas okružuje. Za takvim Bogom tragajmo i njegovu prisutnost čeznimo.

Divna je ona slika iz Ivanova evanđelja. Dvojica učenika pitaju Isusa: "Rabbi" – što znači: "Učitelju, gdje stanuješ?". Reče im: "Dođite i vidjet ćete". (Iv 1, 38-39) Ovaj kratki dijalog puno kazuje i otkriva. Otkriva ljudsku čežnju za Bogom i konkretan Božji

poziv na susret s njim. Što je Isus mislio pod onim pozivom: "Dođite i vidite"? Kamo bi to, nameće se pitanje, učenici trebali poći da susretnu svoga Učitelja? Možda, ponekad, pomislimo kako trebamo hodati od mjesta do mjesta da bismo se susreli s Bogom. Tražimo ga, a zapravo mi ne znamo gdje on stanuje, gdje je njegova adresa. Važno je znati da Bog nije skriveni Bog, on nam se objavio, on nam stalno govori, daruje nam se u svakom trenutku. Govori nam i u Međugorju po Mariji. Govori nam u šutnji naše ponizne molitve, u svakom uzdahu, u daru vremena, u životu prirode, ljudi, sunca...

Božja adresa je u nama, u tvome bratu, sestri... Mi smo hramovi Duha Svetoga. Bog stanuje u nama ako mu nismo grijehom zapriječili put. Bog stanuje u srcu tvoga bližnjega kojeg si možda prezreo i ostavio. Bog te poziva da ga dođeš posjetiti na adresi gdje su bolesni, siromašni, odbačeni, gladni i žedni, gdje su invalidi i nezaposleni. Tamo je Božja adresa. Isus nas poziva da ga tu tražimo. Dopustimo mu zato da nas povede u svoje stanove i otkrije nam svoj dom.

NE BOJ SE, HAGARO!

dr. fra Iko Skoko

Hagara (hebr. hāgār: premještena) je bila Egipćanka. Služila je Abrahamovu suprugu Saru. U međuvremenu, na nagovor Sare, rodila je Abrahamu sina, kojemu su dali ime Jišmael (hebr. jišma'el: neka Bog usliša). Njegovim rođenjem nastaje napetost između Sare i Hagare. Nakon što je i Sara rodila sina, kojemu su dali ime Izak, nastaje još veća nesnošljivost između tih dviju žena. Sara savjetuju svomu suprugu Abrahamu da otjera Hagaru i Jišmaela. Abraham je to učinio, ali ipak nevoljko. Potjerao ih je, s nešto malo kruha i mješinom vode. Ubrzo su u pustinji potrošili popudbinu. Hagara nije znala ni kamo, ni kuda. Vrtjela se u krugu.

Pustinja sa svih strana. Ostavila je dijete gladno i odmakla se da ne vidi njegovo umiranje. Jecala je. Plač gladnoga djeteta čuo je Bog. Poslao je svoga glasnika beznadnoj maj-

ci. Božji glasnik priđe i reče: „Što ti je, Hagaro? Ne boj se! Jer je Bog čuo plač dječaka u njegovoj nevolji. Na noge! Digni dječaka i utješi ga, jer od njega ću podići velik narod. Tada joj Bog otvori oči, pa ona opazi studenac.“ (Post 21, 17-18)

Koliko smo se puta i mi, u našem vremenu, našli kao Hagara u svoje vrijeme, u beznađu? Suvremene pustinje su ponekad teže nego one s pijeskom. Bog čuje naše jecanje. Čujmo i mi jecanje svakog dječaka. Ne prihvaćajmo nijednu situaciju u životu, ni onu najtežu ni najcrnju, kao da nema rješenja. Osluhniimo Božji govor. Bog i danas govori, zapravo nikada nije ni prestao govoriti, ma kako velika bila pustinja u koju smo došli. S Bogom uvijek ima izlaz. Dopuslimo mu da nam otvori oči kako bismo mogli ugledati svoj studenac – i u najtežim trenucima života.

STOPAMA MIRA

Radosna otajstva krunice

*Anđeo Gabrijel navješćuje
Mariji da će začeti i roditi Isusa*

OSLUŠKUJEM TI GLAS

Palestina u buđenju još jednog proljeća, sve tako nalik hercegovačkim krajevima, skroman dom u zabačenu selu i ti u njemu, sa svojim mislima, nadanjima i bojaznima.

Preskromna da bi baš ti očekivala anđela.

Ali, on je došao i donio vijest upravo tebi.

Mogla si slobodno izabrati ne čuti je, odbaciti spoznavanje težine koju nosi.

Znam što si učinila toga dana i hvala ti.

Nastavila si i poslije isto, u vremena još teža, nisi stala na pola puta, gorda i mučno daleka.

Prepoznala su to stoljeća, i sama osluškujući, gonjena željom izdici se iznad nepravde i bijede.

Danas i mene glasovi kušaju, iz dana u dan, nekada ih ćutim kao biser, nekada kao kamen, a bilo bi samo potrebno čuti anđelov glas, čuti glas Božji iz zanosnih nebeskih visina, čuti tvoj glas, odlučan, topao i smjieran.

Da mi je znati kako si uspjela pravo izabrati, ne prepustiti se sirenskom zovu vremena?

Očito, pronašla si mu nježnu, toplu dušu, šapnula mu da se ne boji, Bog je s njim.

To činiš i sada, u ovaj povijesni čas.

Treperi neka riječ, u lahoru nad brdom, to Bog, zar ne, progovara preko tebe, htio bi mi biti prijatelj i suputnik na zemlji.

Osluškujem tvoj glas koji povijest mijenja, samo da još promijeni mene, mene, mene, kao jeka odjekuje u nutrini i ja nastavljam dalje.

Miljenko Stojić

PO ČEMU NAS PREPOZNAJU

Nismo li, prolazeći nekim krajem ili mjestom, često bili zadivljeni njegovim izgledom?! Lijepo uređene/obrađene njive, bez korova i tragova smeća; isto tako uređene kuće i njihova dvorišta i vrtovi te balkoni zgrada u cvijeću jednostavno govore da tu žive vrijedni ljudi. Pokatkad smo, također, bili tužni kad smo vidjeli drukčiju sliku: vrećice smeća uz put, a neuništivi otpad – plastika leprša na drači ili raslinju uz potočice! Negdje ih je nemarna ljudska ruka odložila, a vjetar ih onda raznio, “okitivši” cijele proplanke.

I jedna i druga slika pričaju o onima koji tu žive.

Složiti ćemo se da svako mjesto treba odasati i biti prepoznatljivo po onom što je za nj karakteristično. U Nizozemskoj su to tulipani. U Slavoniji kukuruzna, pšenična, suncokretova ili polja šećerne repe. U nekim drugim krajevima to su vinogradi. Itd.

Zašto ovo pišem? Zato što se često sjetim jednoga starog i poznatog sela u bosanskoj Posavini, koje je za Domovinskog rata doživjelo velika razaranja. Nakon povratka njegovih vrijednih mještana, sve su kuće, hvala Bogu, obnovljene. Urađena su nova pročelja, u različitim i vedrim bojama, koje ponekad jednojbojnu ravnicu čine živom i razigranom. Uz to, obnovljena su sva raspela koja se nalaze na raskrižjima, ali su postavljena i nova – pred kućama, uz ogradu dvorišta...

Promatrajući ih, razmišljam kako bi i u međugorskoj župi moglo biti puno više znakova koji govore o tome zbog čega već dvadeset pet godina dolaze toliki hodočasnici.

Zar ne bi bilo lijepo da se pred svakom kućom, zakriljen ružom, ili među vodenčicama ili drugim cvijećem nalazi kip Kraljice Mira!? Pričalo bi to o našoj vjeri, ali i našoj svijesti o tolikoj Božjoj milosti izlivenoj na ovaj kraj i sve one koji u nj hodočaste!

MIR, PUT SAVRŠENSTVA

Mir je najizravni put prema vječnom životu. Nikad ne dopustite da vam se srce uznemiruje, žalosti, uzbuđuje, niti da se miješa u nešto što bi ga moglo brinuti. Uvijek radite na tome da vam srce ostane mirno, jer Gospodin govori: “Blago mirotvorcima”. Činite tako i Gospodin će u vašoj duši izgraditi Grad mira i od vas će učiniti Kuću užitaka.

Bog od vas traži samo jedno: kad god se uznemirite, ponovno pronađite mir u sebi, u svojim djelima, mislima i pokretima. Kao što se grad ne gradi u jednom danu, nemojte misliti da ćete u jednom danu uspjeti doći do unutarnjeg mira: gradite nastambu za Boga, postavite Božji hram. Sagrađiti ga mora sam Gospodin. Temelj te zgrade je poniznost.

Neka vaša volja uvijek bude spremna na sve. Neka vaše srce ne bude ničemu podčinjeno. Kad imate neku želju, ne budite nesretni ako se ona ne ostvari: budite mirni u duši, kao da niste ništa željeli. Prava sloboda je u tome da čovjek nije ni na što navezan. Bog traži da vaša duša bude slobodna, da bi u njoj mogao učiniti svoja veličanstvena djela. (Juan de Bonilla, španjolski franjevac iz XVI. stoljeća)

Poruke iz školske klupe

ISUS U “ADIDASKAMA”

Jedna slika govori kao tisuću riječi. Slikar je radi s već gotovom idejom poruke koju želi reći. A što se događa kad je postupak obrnut i kad slikar i nije svjestan što poručuje? Takvo se nešto događa samo s djecom.

Gordana Sušac

Sjedio je u drugoj klupi, tada je bio prvi razred. Najmanji od svih, tih, povučen, rijetko se javljao da sudjeluje u razgovoru na satu. Ali jedna iskrena i jednostavna slika meni je, između ostaloga, poručila da on razumije i doživljava Boga i više nego što pokazuje.

Poruka koju sam iščitala iz Krešimirove slike ista je ona koju nam je Isus ostavio:

“Dakle, bdijte, jer ne znate u koji čas dolazi vaš Gospodin. Zato i vi budite pripravnici, jer će Sin Čovječji doći u čas kad se ne nadate.” (Mt. 24, 42.44.)

Pitate se kako je to poručio slikom? Jednostavno! Nacrtao je “modernog” Isusa. Obukao ga je u majicu i hlače. Nečitljivo je napisao nešto na Isusovim stopalima. Na moj upit što tu piše, sa smiješkom i pogledom odobravanja odgovorio je: “Adidas”.

“Odlično”, odgovorila sam i ja s osmijehom. Ne samo odlično, nego i vrlo zanimljivo!

Drago je meni za Krešimira, on Isusa voli, on mu je prijatelj. Obuo Ga je u novi model “adidaski” (moram li reći da i Krešimir ima istu obuću?).

Ali, napomenu Krešimir svojoj vjeroučiteljici da mora uvijek biti spremna, da njh sprema za Isusov ponovni dolazak. Ne znamo kada će Isus ponovno doći i upravo radi toga moramo uvijek biti budni. Znamo da je sav ovaj naš trud, molitva i post priprema za susret s Isusom. Ali, vidjet će Isus i našu lijenost i grijeh i mržnju i sva naša loša djela na tom susretu!

Dobro je zapitati se jesam li ja spreman za Isusa u “adidaskama”, očekujem li Ga uopće ili mu se nadam u nekoj novijoj, modernijoj, još neskretoj odjeći.

MSGR. MICHAEL DAVID PFEIFER, SAN ANGELO, TEXAS, SAD

U Međugorju je od 6. do 11. ožujka 1989. boravio msgr. Michael David Pfeifer, biskup biskupije San Angelo iz Texasa, SAD. Došao je osobno vidjeti i doživjeti ono što je čuo od mnoštva vjernika svoje biskupije koji su hodočastili u Međugorje.

On je još 5. kolovoza 1988. objavio službeno pismo o Međugorju pod naslovom 'Riječ Božja, Marija i Međugorje'. Pismo započinje usporedbom Međugorja s Nazaretom. U njemu kaže:

"Nitko ne bi očekivao da će Međugorje, kao ni Nazaret, postati središte koje posjećuju ljudi iz cijeloga svijeta', i nastavlja: 'Gospa se u tim ukazanjima predstavila mladim vidiocima kao Blažena Djevica Marija, Kraljica Mira. Oni je nazivaju u svom jeziku Gospom; Tisuće hodočasnika, dolazeći u to hrvatsko selo, susreću se s pote-

škoćama svih vrsta i ne razumiju jezika, ali osjećaju posebnu snagu koju mnogi nazivaju Marijinim zovom. Oni koji posjećuju Međugorje govore o njemu kao mjestu izvanredne svetosti, mjestu gdje se njihov život promijenio, mjestu gdje se njihova vjera obogatila porukom Isusa Krista. Zov Međugorja, kako se sada shvaća, star je koliko i evanđelje. Nema novog puta spasenja, koji bi se nudio u međugorskim porukama. U njima je riječ o novom pozivu, novoj poruci da se bude vjeran radosnoj Kristovoj poruci.' U jednom svom pastoralnom pismu msgr. Pfeifer piše: 'Poruke Međugorja nam pokazuju pravi nauk... mir preko vjere, molitve, posta, pokore i kajanja: ovo je jezgra Gospinih poruka, po onome što nam prenose vidioci... To je čudo obraćenih srdaca, obnovljenih života.'

MSGR. GAETANO ALIBRANDI, DUBLIN, IRSKA

Početak srpnja 1987. tjedan dana u Međugorju boravio je apostolski nuncij iz Dublina (Irska) msgr. Gaetano Alibrandi, tada naslovni nadbiskup Binda. Bio je to njegov privatni posjet. Za vrijeme svog boravka u Međugorju puno je molio, bio nazočan ukazanjima, razgovarao s vidiocima i sa sveće-

nicima. U svom pismu zahvale između ostalog piše: 'U Međugorju sam našao puno duhovnog osveženja i ohrabrenja. Preporučam ponovno sve svoje potrebe od kojih su mnoge teške...'

(Msgr. Gaetano Alibrandi preminuo je 3. srpnja 2003.)

Katedrala Sv. Patrika,
Dublin, Irska

UDRUGA GEB

Kad su godine 1985. Werner Hüsler i njegova supruga sudjelovali na jednom hodočašću u Međugorju, oboje su ostali pod dubokim dojmom onoga što se događalo na tom novom mjestu milosti. Budući da je među svećenicima postojala želja da i u Švicarskoj nastane centar koji će ljude upoznavati s Gospinim željama i porukama, bračni par Hüsler je u studenom 1985. prijateljima, rođacima i znancima, ali i hodočasnici koji su s njima putovali, razaslao prve obavijesti o Međugorju (prvo mjesečno pismo). Radilo se o nekih 180 fotokopiranih primjeraka koje su odnijeli na poštu. Tada nisu mogli ni zamisliti što će iz toga nastati. Sve je više ljudi željelo primati te obavijesti iz Međugorja, pa je mali adresar iz dana u dan postajao sve veći, a prepiska, telefonski pozivi itd. tako su se umnožili da je Werner Hüsler odlučio osnovati udrugu koja će se moći nositi s nadolazećim zadaćama. Udruga "Gebetsaktion Medjugorje-Schweiz" nastala je na osnivačkoj skupštini 13. rujna 1986. Tog istog mjeseca bilo je razaslano već deseto mjesečno pismo.

Nastajanje i razvoj udruge

Udruga "Gebetsaktion Medjugorje-Schweiz" osnovana je kao neprofitna udruga od opće koristi. Cilj joj je širiti poruke Kraljice Mira iz Međugorja i upućivati ljude na život u skladu s Gospinim željama.

Prvi duhovnik udruge bio je mons. dr. J. A. Saladin. Uprava se sastojala od 7 članova. Na osnivačkoj skupštini bilo je 15 ljudi. Prema statutima, (aktivne) članove može predlagati i primati ili pak isključivati samo opća skupština. Predviđeno je da broj članova bude ograničen na 20 do 25 ljudi. Predsjednik se bira ili potvrđuje na dužnosti svake druge godine. Prema statutima, članovi, uključujući i predsjednika, nemaju pravo ni na kakvu materijalnu naknadu, a troškovi mogu biti nadoknađivani.

Godine 1998., po proslavi svog 77. rođendana, naš je osnivač odstupio s dužnosti voditelja udruge zbog rastućih zdravstvenih poteškoća. Samo Bog i Nebeska Majka znaju kolike je sate u proteklih godinama proveo uz telefon slušajući brige i želje ljudi, na koliko je pisama odgovorio i koliko su tona težila mjesečna pisma koja su se odašiljala svakog mjeseca. Sav posao koji je on odrađivao trebalo je raspodijeliti. Više se nije moglo izravno odgovarati na sve telefonske pozive – primalo ih se uglavnom na automatsku tajnicu; ni na pisma se više nije moglo odgovarati svakog dana, budući da se tajništvo odrađivalo tek povremeno po nekoliko sati.

Mjesečni časopis izlazi 11 puta godišnje. Naklada sada iznosi 10.000 primjeraka. Odašilje se oko 9.500 primjeraka (od toga oko 500 u inozemstvo, 160 svećenicima, oko 8.800 u Švicarsku). Nemamo pretplatu u uobičajenom smislu riječi. Sva naša izdanja su besplatna, što znači da troškove u potpunosti pokrивamo donacijama. Jedna ekipa sastavljena od 12 do 15 dragovoljaca svakog se mjeseca brine za pakiranje i slanje časopisa. O sadržaju svakog časopisa odlučuje redakcija na čelu sa svećenikom. Sadašnji izgled

ETSAKTION MEDJUGORJE-SCHWEIZ

Distribucija mjesečnika

Molitveni susret

nastao je zahvaljujući inicijativi vlč. Romana Grütera, bivšeg duhovnika udruge. Od srca zahvaljujemo Kraljici Mira što se pobrinula da udruga dobije novog duhovnika, a to je vlč. Klemens iz Zajednice Blaženstava iz Zuga.

Godine 1994. svim primateljima časopisa poslali smo molitvenik koji je sastavio vlč. Candid Lang, naš tadašnji duhovnik. Kad smo u listopadu 1996. na njegovu inicijativu pozvali na švicarsko hodočašće u Međugorje, odaziv je bio velik: sudjelovalo je blizu 1.000 hodočasnika.

Svake godine, ovisno o mogućnostima, organiziramo jedno ili dva molitvena okupljanja. Ove godine sastat ćemo se 28. svibnja u župnoj crkvi "Maria des Friedens" u Oltenu. Na nekim smo susretima imali i ponekog gosta iz Međugorja, što sve nas i sve nazočne uvijek posebno raduje. Jednom je na molitvenom skupu sudjelovao i naš biskup Kurt Koch.

Prije godinu dana iznajmili smo jedan prostor smješten u sklopu Hrvatskog centra u Oltenu. Poticaj za to dali su fra Šito iz Hrvatske katoličke misije u Švicarskoj i fra Branko iz Međugorja. Organizacija rada u tim prostorima je privremena, ali bi se i to trebalo riješiti tijekom ove godine.

Humanitarna pomoć

U teškim ratnim godinama do nas je došao poziv upomoć fra Leonarda Oreča koji je više puta i osobno dolazio na naše molitvene susrete. Odaziv je bio tako velik da smo mu od 1992. do 1998. mogli uručiti pomoć od preko 5 milijuna franaka. Organizaciju transporta i raspodjelu dobara

Stotine tisuća podijeljenih sličica

vodio je sam fra Leonard. Živežne namirnice: mlijeko u prahu, konzerve s mesom, voće, sir, sol, hrana za dojenčad, brašno, ulje, šećer; prašak za rublje itd.; izgradnja radionice za izradu proteza u Splitu, pomoć Majčinu selu u Bijakovcima, građevinski materijal, drvo itd., za popravak srušenih škola, aparat za analizu krvi, invalidska kolica itd., troškovi prijevoza (za transport dobara brodom iz SAD-a u Split), 1350 štednjaka na drva, 860 koza itd. – sve je to organizirao fra Leonard Oreč a financirala udruga Medjugorje-Schweiz.

Štednjaci na drva za kuhanje i za grijanje bili su namijenjeni povratnicima, a koze – zbog mlijeka – u prvom redu obiteljima s djecom.

S humanitarnom pomoći nastavit ćemo i dalje prema mogućnostima. Preko Terezije Gažiove sada pomažemo financiranje hodočašća iz Rusije.

Misne nakane i izobražavanje svećenika

Nudimo i mogućnost posredovanja kod misnih nakana. Šaljemo ih najčešće biskupima i redovničkim zajednicama

Franz Borer, predsjednik

GAM - Gebetsaktion
Medjugorje Schweiz
Raineck, Postfach 148
CH-6162 Entlebuch
Internet:
<http://www.medjugorje-schweiz.ch>

u siromašnim zemljama, pa je i to jedan dodatni oblik humanitarne pomoći. U posljednjih 15 godina posredovali smo misne nakane u vrijednosti od preko 2,5 milijuna franaka.

Kad je fra Leonard Oreč bio premješten u Rim potaknuo nas je na skupljanje donacija za izobrazbu svećenika, ponajprije u misijskim zemljama. Tu smo želju ispunili i za to se i dalje brinemo.

Razno

Mnoge će sigurno zanimati i sljedeće: bijeli Gospin kip koji stoji pred međugorskom župnom crkvom svetištu je poklonio Adolf Studer iz Zella (Švicarska). Kip je iz najljepšeg kararskog mramora islesao talijanski kipar Dino Felici iz Avenze-Carrare. Taj divni kip krase prilaz crkvi od 1987. godine.

Godine 1998. svim zainteresiranima (za slobodnu donaciju) dali smo knjigu s Gospinim porukama. Knjiga je uvezana prstenom i može se dopunjavati, pa im povremeno šaljemo stranice s novim porukama.

Posebno je vrijedno spomena da je već naš osnivač radio na širenju slike Milosrdnog Isusa i odgovarajuće Devetnice prema sestri Faustini. Besplatno smo podijelili stotine tisuća slika i desetine tisuća knjižica s devetnicom. Te slike od nas uglavnom traže misijske postaje i biskupi u siromašnim zemljama. Brigu za to najviše vode supruga i kćerka našeg osnivača Wernera Hüslera.

Budući da Gebetsaktion Medjugorje-Schweiz ne prodaje ni knjige, ni video ni audiovrpce, ni nosače zvuka, ta se djelatnost obavlja privatno. I na tom području su gospođa Hüslers i njezina kćerka još uvijek vrlo aktivne.

Jedna od donacija

SANTIAGO DE COMPOSTELLA

fra Karlo Lovrić

U prošlom (prvom) broju najavili smo da ćemo u svakom broju našega Glasnika ukratko prikazivati hodočasnička mjesta (prošteništa) diljem svijeta. Budući da je crkva u Međugorju posvećena sv. Jakovu Starijem, apostolu, počet ćemo s njime. I ne samo radi toga. Sv. Jakov se časti u Španjolskoj (Galicija) u Compostelli već od 9. st. i spada među najstarija hodočasnička mjesta. Da bismo našim čitateljima približili lik sv. Jakova Starijeg, poslužili smo se Novim zavjetom (evanđeljima).

Brat mu je Ivan apostol

Rodio se u mjestu Betsaida na Genezaretskom jezeru. Otac mu je Zebedej, dobrostojeći ribar, a majka mu se zvala Saloma. Brat mu je Ivan apostol, evanđelist. Prozvan je Stariji da bi se razlikovao od drugoga Jakova, brata (rođaka) Gospodnjega. Isus je obadvojicu, i Jakova i Ivana, pozvao dok su krpali ribarske mreže blizu jezera. Istoga trena, ne savjetujući se sa svojim ocem koji je bio u lađi, ostavljaju mreže i pođu za Isusom

U Evanđelju se pojavljuje s apostolima Petrom i Ivanom kao povlaštena osoba. Uvijek su njih trojica pratili Isusa u posebnim zgodama, kao npr. kad Isus ozdravlja Petrovu punicu, uskrisuje Jairovu kćerku, kod Isusova preobraženja na brdu Taboru ili kod Isusove Muke na Maslinskoj gori.

Isus je prozvao Jakova i brata mu Ivana sinovima groma (Boanerges), jer su bili žestoke naravi i žustra karaktera. To se može zaključiti iz sljedećega događaja: Kad se Isus penjao iz Galileje u Jeruzalem da bude raspet na križu, poslao je pred sobom ljude koji će im pripremiti spavanje u jednom samarijanskom selu. Stanovnici toga sela nisu željeli primiti Isusa, jer je išao u – za njih – neprijateljski grad Jeruzalem. Dvojica braće nisu se složili s njihovom odlukom, zato rekoše:

“Gospodine, hoćeš li da zapovjedimo ognju da sīde s neba i da ih uništi?” (Lk 9,54)

Kod Mateja je zapisano, kako je njihova majka Saloma pristupila k Isusu s neobičnom zamolbom: “Naredi da ova dva moja sina sjednu u tvom kraljevstvu jedan tebi zdesna, a drugi slijeva!” (Mt.20.21)

“Kada su to čula ostala desetorica, naljutiše se na obojicu braće.” (Mt.20.24)

Međutim, Isus daje jasnu poruku svima: “...tko želi biti velik među vama, neka bude vaš poslužitelj! A tko želi među vama biti prvi, neka bude vaš sluga..” (Mt.20,26-27)

Poslije Isusova Uzašašća na nebo Jakov je propovijedao o Isusovu božanstvu u Judeji i Samariji i mnoge je priveo na kršćansku vjeru.

Što kaže legenda?

Legenda iz IX. st. kaže da je Jakov apostol propovijedao i u Španjolskoj. Dok se Evanđelje širilo među poganima, poglavito u Antiohiji i Siriji, kralj Herod je progonio neke članove Crkve. Upravo, oštricom mača ubio je Jakova apostola. On je prvi među apostolima dao svoj život za Isusa. Zanimljiva je legenda koju donosi sv. Klement Aleksandrijski: Kad je Jakov išao prema stratištu, približi mu se jedan doušnik i zatraži oprost. Apostol je oklijevao jedan trenutak, a onda ga zagrlj govoreći: “Mir bio s tobom”.

Jakovljevo mučeništvo bilo je mig ostalim apostolima da se razbježe po svijetu. Tijelo mu je čašćeno u Santiago de Compostella u Galiciji (Španjolska), gdje je bilo preneseno poslije smrti, kako kaže legenda. Krajem 11. st. počela se graditi velebna bazilika na grobu za koji se pretpostavlja da je bio grob sv. Jakova Starijeg. I to mjesto Santiago de Compostella, uz Rim i Jeruzalem, bijaše cilj mnogih hodočasnika od 11. do 15. stoljeća.

Santiago de Compostella je povezana s jednom legendom. Jakov apostol je ispunio Isusov misijski nalog i navijestio vjeru u Španjolskoj. Poslije se vratio u Palestinu, gdje je prvi među apostolima podnio mu-

čeništvo. Njegovi učenici su iz straha pred Židovima uzeli njegovo mrtvo tijelo i morskim ga putom donijeli u Španjolsku. Tamo su se u blizini lučkoga grada Iria Flavia (danas El Padrón) iskrcali. Na jednoj "arca mar-

morea" ili slično nazvanom mjestu sv. Jakov je našao svoj posljednji mir. Grob je kasnije zaboravljen i tek početkom 9. st., u vrijeme biskupa Theodomira (+ 841), zahvaljujući jednoj svjetlećoj zvijezdi ponovno otkriven. Već 844. ovaj svetac je pomogao kršćanskoj vojsci u pobjedi nad Maurima u bitci kod Clavija.

Pijevac i kokoš na tanjuru

Tijekom vremena legenda poprima lik i dobiva europske dimenzije.

U 10. i 11. st. spominju izvori skoro bez iznimke visoke hodočasnike, biskupe i svećenike. U 12. i 13. st. su naprotiv bezimena hodočasnici iz svih stališa kršćanstva. Ovim hodočasničkim putovima išli su i sv. Franjo Asiški, sv. Bernard Sienski, sv. Vinko Fererski, sv. Brigita Švedska, sv. Elizabeta Portugalska... I na putovima koji su vodili do groba sv. Jakova sagrađene su njemu u čast mnoge crkve. Isto tako, svi putovi iz Njemačke, Francuske, Engleske stapali su se u samo jedan put u mjestu Puente la Reina i tu započinje vlastiti španjolski put (oko 800 km) kojim prolazi pješice na tisuće hodočasnika. Na tom putu su mnoge etape kao što su: Estella, Logroño, Santo Domingo della Calzada, Leon, Astorga, Villafranca del Bierzo... koje svjedoče o prošlosti bogatoj događajima i legendama koje su se raširile u ovim mjestima. Najpoznatija, možda i najzanimljivija legenda tumači prisutnost još i danas jednog kokošinca s pijetlom i kokoši u sporednoj lađi u katedrali u mjestu Santo Domingo della Calzada.

Priča se, da su se na stolu jednoga suca koji nije mogao vjerovati da se po zagovoru sv. Jakova dogodilo čudo, pijevac i kokoš, već bili pripravljeni za jelo, vratili u život i zapjevali na tanjuru.

Zaštitnik Španjolske

Od 12. stoljeća promatran je kao hodočasnik sa školjkom i štapom u ruci, te vrećom za putovanje. Svaki hodočasnik je morao pribaviti popratno pismo od župnika za vlastitu sigurnost. Često mu je to pismo značilo "životno osiguranje" na putu. Ono mu je pomagalo pri prenoćištu u prihvatilištima i bolnicama, kao i u drugim prilikama.

Prije polaska na hodočašće morao se hodočasnik ispovjediti, a zatim, dok je klečao pred oltarom, nad njim su pjevani pokornički psalmi, izgovarane litanije i druge molitve.

Poseban obred predavanja štapa

Hodočasnički štap i hodočasnička torba predavane su uz poseban obred: "U ime našega Gospodina Isusa Krista. Uzmi ovu torbu kao znak tvoga hodočašća, da bi mogao stići očišćen i oslobođen do groba sv. Jakova i vrati se poslije obavljenog puta radostan k nama. Ovo jamči sam Bog koji živi i vlada u vijeke vjekova. Amen."

"Uzmi ovaj štap kao potporu svoga putovanja i svoga truda na tvoj hodočasnički put, da možeš pobijediti sva neprijateljstva, sigurno stići do groba sv. Jakova i poslije obavljena puta radostan se vratiti k nama. Ovo jamči sam Bog koji živi i vlada u sve vjekove vjekova. Amen."

Zaštitnik reumatičara

Kao što su sv. Benedikt, zaštitnik, a sv. Ćiril i Metod, suzaštitnici Europe, sv. Franjo Asiški i

Katarina Sijenska Italije, sv. Patrik Irske, sv. Bonifacije Njemačke, sv. Stjepan kralj Mađarske, sv. Josip Hrvatske, sv. Ilija, prorok, Bosne i Hercegovine, Gospa od Uznesenja i Ivana Arška Francuske, tako su sv. Jakov Stariji i sv. Terezija Velika Avilska zaštitnici Španjolske. Sv. Jakov je zaštitnik hodočasnika. I reumatičari mu se utječu u bolesti, a neki se mole i za lijepo vrijeme.

*U idućem broju:
Hodočašćenje u srednjem vijeku*

Kip sv. Jakova apostola u Međugorju

MEĐUGORJE ME VRATILO KATOLIČKOJ VJERI

Razgovarala Lidija Paris

David Ianni, pijanist i skladatelj iz Luksemburga, bio je u Međugorju da bi novu 2006. godinu započeo u molitvi. Na hodočašće je došao s katoličkom zajednicom "Amici di Dio" iz Austrije. (Vidi: <http://www.amicididio.com>)

David Ianni rođen je 1979. u Luksemburgu. S devet godina tamo je započeo studij glasovira koji je nastavio u Londonu i u Maastrichtu. Kao šesnaestogodišnjak, debitirao je u Luksemburgu s Druhim klavirskim koncertom Franza Liszta u pratnji Luksemburškog filharmonijskog orkestra. Uslijedili su mnogi uspješni koncerti – solistički i u pratnji orkestra – širom Europe, u Japanu i u Indiji, kao i snimanje brojnih nosača zvuka.

Od 1998. nadalje, ovaj se mladi umjetnik sve više posvećuje skladanju vlastitih djela. Iz njegova pera proizašlo je više od 80

kompozicija među kojima su "Abrahamova djeca", "Pater Noster" za klavir i orkestar, jedna dječja opera, jedan gudački kvartet, komorna glazba, kao i brojne kompozicije za zbor te za glasovir. (Vidi: <http://www.kath.net/detail.php?id=9871>)

U razgovoru vođenom 31. prosinca 2005. David Ianni govori o razlozima svojih ponovljenih dolazaka u Međugorje, o svojoj umjetnosti i svojoj vjeri.

Gospodine Ianni, Vi ste pijanist i skladatelj iz Luksemburga, sada živite u Austriji, a Vaše je srce snažno povezano s Međugorjem. Zašto?

Što Međugorje znači za Vas osobno, za Vašu umjetnost, za Vaš duhovni život?

Prvi put sam došao u Međugorje lani na Staru godinu sa skupinom "Amici di Dio" iz Austrije koja takva hodočašća organizira svake godine. Inače, moje osobno obraćenje usko je povezano s posvetom Mariji. Ubrzo nakon te posvete, tijekom ljeta 2004., osjetio sam snažan unutarnji poziv da moram doći u Međugorje. Jedna znanica mi je jednom bila rekla: "Ako ikada osjetiš potrebu otići u Međugorje, možda je to zato što te Majka Božja osobno zove." Ta rečenica ostala mi je urezana u pamćenje, a posebno me je pratila nakon posvete Mariji.

Po meni, mlade ljude u Međugorje najviše privlači čežnja za Bogom, želja dati smisao svom životu. Ovdje se Mariju i Krista može susresti intenzivnije nego kod kuće.

Čeznuo sam za azijskim religijama

Zašto ste se posvetili Mariji?

Odrastao sam kao površni katolik. U mladosti mi je glazba bila jako važna, vrlo rano sam počeo davati koncerte, mnogo sam putovao, i već tada sam postavljao pitanja o smislu života. Crkva mi se činila nerazumljivom. Čeznuo sam za nečim egzotičnim, ezoteričnim, za azijskim religijama. Prošao sam kroz razne stranputice dok nisam 2000. upoznao jednu katoličku crkvu u kojoj sam postao orguljaš. Jedna mi je žena bila poklonila krunicu iz Međugorja. Počeo sam moliti krunicu, i na taj je način Međugorje povezano s mojim obraćenjem. Krunica, odnosno Majka Božja putem krunice, vratila me u Katoličku Crkvu. Kroz tu molitvu rasla je moja ljubav prema Mariji kao i želja posvetiti se Mariji. Ista znanica koja mi je govorila o Međugorju preporučila mi je i "Zlatnu knjigu" Grignion de Montforta. Ta me je knjiga duboko potaknula i shvatio sam da je to moj put. Četiri mjeseca poslije posvete došao sam prvi put u Međugorje. Imao sam osjećaj da sam tu na pravom mjestu. Nije onako spektakularno kao što sam očekivao. Postoje, naime, brojna svjedočanstva ljudi koji su se ovdje radikalno obratili, ali ja sam se katoličkoj vjeri bio vratio već ranije. Bilo mi je jednostavno lijepo, jer međugorska župa predstavlja lijepo i snažno svjedočanstvo žive Crkve.

Ukazanja su autentična

U kojem smislu?

Ovamo dolaze mnogi vjernici, među kojima i mnogi mladi. Na svetim misama, na Brdu ukazanja i na Križevcu susrećemo mlade ljude koji mole, i to me je fasciniralo. Osjeća se i nazočnost Majke Božje. Na Brdu ukazanja osjetio sam duboki mir. Tamo je čovjeku lako moliti. Neovisno o ukazanjima, Crkva je ovdje živa. Crkva je puna, na misama se osjeća radost. Toliki ljudi ovdje žive svoju vjeru, idu u crkvu i primaju sakramente. U Međugorju je milost ispovijedi posebno snažna.

Zašto je tome tako, po Vašem mišljenju?

Na želeći preduhitriti sud Crkve, mislim

da je tome tako jer su ukazanja autentična. Vidioce sam promatrao samo izdaleka, Vicki sam bio nešto bliže i smatram da iz nje zrači nešto autentično.

Što se mladima u Međugorju najviše sviđa? Što ih to privlači?

Čežnja za mirom, žed za istinom. Svijet nam tako često laže. Mediji nam uglavnom pokazuju ono negativno. Mladi su ljudi manipulirani na području seksualnosti, napada se njihova duša... Kod onih koji još nisu učvršćeni u vjeri, to može dovesti do teških posljedica. Međugorska poruka u njima budi čežnju za istinskim mirom, za Bogom i za obitelji, za cjelovitom obitelji. U današnje vrijeme većina ljudi potječe iz razrušenih obitelji. Rijetko se još nađe obitelj u kojoj se doista živi ljubav prema bližnjem, gdje se moli, gdje se roditelji kod prve poteškoće odmah ne rastave. Po meni, mlade ljude u Međugorje najviše privlači čežnja za Bogom, želja dati smisao svom životu. Ovdje se Mariju i Krista može susresti intenzivnije nego kod kuće. Važan čimbenik je i da mladi susreću druge mlade kod kojih vide da su pronašli mir, da su nešto više napredovali u duhovnom životu. To je snažno svjedočanstvo. Ima još nešto što igra vrlo važnu ulogu, naime klanjanje u kapelici i klanjanje u župnoj crkvi. Isus u Euharistiji, Isus u sakramentima je pravo blago naše katoličke Crkve. Moći ostati u Njegovoj nazočnosti. Ovdje u Međugorju klanjanja su posebno lijepa: jednostavne rečenice koje prodiru duboko u srce, praćene glazbom. To me se kao glazbenika duboko doima. Posebno želim spomenuti violinisticu Melindu Dumitrescu. Ona je nadarena glazbenica i njezino sviranje dira nebrojena srca hodočasnika. Ona je glazbenica kakvu mi glazbenici samo poželjeti možemo: na talent koji je od Boga primila u kolijevci ona odgovara dubokom ljubavlju prema Bogu. Ona muzicira za Boga.

Bog daje talent

Mnogi nadareni glazbenici možda premalo razmišljaju o tome odakle im dolazi talent. Glazbu nam je Bog darovao da bi bila sredstvo kojim Njega slavimo, kojim dolazimo u doticaj s Njim, kojim možemo ljude voditi prema istini, prema nutrini, širiti

Neovisno o ukazanjima, Crkva je ovdje živa. Crkva je puna, na misama se osjeća radost. Toliki ljudi ovdje žive svoju vjeru, idu u crkvu i primaju sakramente.

svjetlo i mir. To je poseban dar kojim glazba raspolaže, jer je glazba iznad jezika. Neovisno o kulturi i jeziku, glazbu svatko može razumjeti.

Kako povezujete svoju vjeru i svoju glazbu?

Glazbu primam kao dar. Nije samo po sebi razumljivo da mogu svirati i skladati, da imam neke talente. Ono što sam od Boga primio želim Bogu vratiti. Svakodnevno ponavljam posvetu Majci Božjoj i tu posvetu primjenjujem ne samo na svoj život i ljude koji me okružuju, nego posve eksplicitno na svoju glazbu, da bi ona pripadala Majci Božjoj, i po njoj Isusu. Molim za nadahnuće i pokušavam najbolje što mogu poruku Evanđelja prenijeti u tonove, i tako približiti Boga ljudima. Puno molim prije, za vrijeme i poslije koncerata. Važno je, posebno nakon koncerta, nastaviti moliti za publiku. Crkva i križ su riječi od kojih mnogi ljudi bježe, riječi koje u mnogima bude negativne asocijacije, dok tonovi otvaraju srca, a s otvorenim srcem se može naći put prema pravoj vjeri. To je zapravo moj cilj u glazbi: otvoriti srca slušatelja za vjeru.

(NASTAVAK SA STR. 25)

Fra Mariofil Sivrić

Rođen je 10. veljače 1913. u Međugorju. Gimnaziju je završio na Širokom Brijegu, a bogoslovni studij u Mostaru. U franjevački red stupio je 1930., a za svećenika je zaređen 1936. Djelovao je najprije kao kapelan na Širokom Brijegu (1938. – 1940.), potom kao prefekt vanjskih đaka u istome mjestu (1940. – 1944.) te konačno kao vikar istoga samostana (1944./45.). Ubili su ga partizani oko 12. veljače 1945. negdje u blizini Širokog Brijega, u 32. godini života, 15. godini redovništva i 9. godini svećeništva. Ne zna mu se za grob.

Fra Bernardin Smoljan

Rodio se 3. listopada 1884. u Rodoču pokraj Mostara. Pučku školu završio je u Mostaru,

gimnaziju na Širokom Brijegu, a bogoslovni studij u Mostaru i Paderbornu (Njemačka). Francuski jezik učio je u Neuchatelu (Švicarska). U franjevački novicijat stupio je 1901., a za svećenika je zaređen 1908. Najprije je kratko djelovao kao kapelan na Širokom Brijegu (1908. – 1910.), a potom dvanaest godina kao profesor na širokobriješkoj gimnaziji (1910. – 1922.). Bio je zatim tajnik Provincije (1922. – 1925.), pa onda župnik i gvardijan u Mostaru (1925. – 1931.), župnik u Međugorju (1931. – 1936.), Čitluku (1936. – 1941.), gvardijan i župnik na Humcu (1941. – 1943.). U istome samostanu je u mirovini od 1943. U Međugorju je s narodom podigao veliki betonski križ na brdu Crnici, koje se otada zove Križevac (1933.). Bio je definator Provincije i generalni vizitator Franjevačkog reda. Partizani su ga 14. veljače 1945. ubili i bacili u Neretvu u Mostaru, u 61. godini života, 44. godini redovništva i 37. godini svećeništva. Ne zna se gdje mu počivaju kosti.

Fra Grgo Vasilj

Rođen je 13. ožujka 1886. u Međugorju. Pučku školu završio je u Gradnicima, gimnaziju na Širokom Brijegu, a bogoslovni studij u Mostaru i Paderbornu (Njemačka). U franjevački novicijat stupio je 1905., a za svećenika je zaređen 1911. Bio je kapelan u Duvnu (1912./13.), Gradnicima (1913./14.), Konjicu (1914. – 1916.), opet u Gradnicima (1916./17.), župnik u Mostarskom Gracu (1917. – 1923.), Blizancima (1923. – 1925.), kapelan u Mostaru (1925. – 1928.), gvardijan i župnik na Humcu (1928. – 1931.), župnik u Studencima (1931. – 1934.), gvardijan u Mostaru (1934. – 1937.), župnik na Čerinu

(1937. – 1943.) i opet gvardijan u Mostaru (1943. – 1945.). Dana 14. veljače 1945. skupa sa šestoricom braće, među kojima je bio i provincijal fra Leo Petrović, bačen je u Neretvu u Mostaru. Partizani su ga ubili u 59. godini života, 40. godini redovništva i 34. godini svećeništva. Ne zna se gdje mu počivaju kosti.

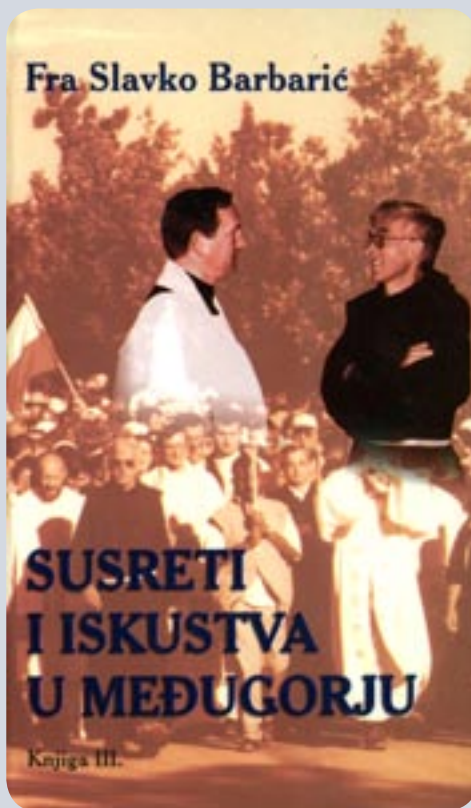
Fra Jenko Vasilj

Rođen je 2. svibnja 1914. u Međugorju. Gimnaziju je završio na Širokom Brijegu, a bogoslovni studij u Mostaru i Lillu (Francuska). Franjevački habit obukao je 1931., a za svećenika je zaređen 1937. Čitav svoj svećenički život proveo je kao vjeroučitelj u Konjicu (1939. – 1945.). Pred partizanskom vojskom povlačio se prema Austriji. U svibnju 1945. uhićen je negdje u Sloveniji i pogubljen na nepoznatom mjestu, u 31. godini života, 14. godini redovništva i 8. godini svećeništva. Ne zna mu se za grob.

Peterica od navedenih franjevaca rodom su iz župe Međugorje (fra Jozo Bencun, fra Marko Dragičević st., fra Mariofil Sivrić, fra Grgo Vasilj i fra Jenko Vasilj), četverica su pastoralno djelovala u Međugorju: fra Bernardin Smoljan (župnik 1931. – 1936.), fra Paško Martinac (župnik 1936. – 1939.), fra Bono Jelavić (župnik 1939./40.) te fra Anđelko Nuić (kapelan 1943. – 1945.). Zanimljivo je da su sva trojica međugorskih župnika iz 1930-ih godina stradali od partizana 1945. godine.

Velike žrtve hercegovačkih franjevaca zacijelo su bile zalog nagloga rasta i procvata Hercegovačke franjevačke provincije nakon Drugoga svjetskog rata – jer su preživjeli franjevci i novi članovi Provincije imali i imaju moćne zagovornike ne nebu!

PREPORUČUJEMO

Kn
prikladnih suvenira potražite u suvenirnici/knjižari Župnog ureda u Međugorju.

Gospin trg 1, 88266 Međugorje, tel. 00 387 36 650 800, faks: 00 387 36 651 444

Glasnik
MIRA

Sve o događajima u Međugorju i odjecima u svijetu i Katoličkoj Crkvi

čitajte u novom mjesečniku - Glasniku mira.

Čitajte i preporučite drugima Glasnik mira, mjesečnik

Informativnog centra "Mir" Međugorje. Surađujte u Glasniku mira,

pišite nam o svojim iskustvima.

Pretplatite se na Glasnik mira.

Godišnja pretplata (12 brojeva): 30 KM/120 Kn

RADIOPOSTAJA
MIR
MEĐUGORJE

Jajce 87,8 MHz
Mostar 100,0 MHz
Banja Luka 107,8 MHz
Hercegovina 101,5 MHz
Lašvanska dolina 100,8 MHz
Spilj, Južna Hrvatska 101,5 MHz
Sarajevo i Srednja Bosna 96,1 MHz
Banja Luka, Sjeverna Bosna 106,7 MHz
Sjevero-zapadna Bosna, Jajce 106,7 MHz
Dolina Neretve i Juž. Hercegovina 98,3 MHz
Rama, Konjic, Sjeverna Hercegovina 104,7 MHz
Zagreb, Lika, Karlovac, Bihać, Sj. Hrvatska 107,8 MHz
Sisak, Graditka, Kutina, Ivančićgrad, Novska 106,7 MHz
Zenica, Žepče, Tuzla, Slavonski Brod, Posavina 100,1 MHz

Satelit: Europa, Bliski istok i Afrika
HOT BIRD 6° istočno

INFORMATIVNI CENTAR "MIR" MEĐUGORJE
RADIOPOSTAJA "MIR" MEĐUGORJE

Tel.: 036/651 100; faks: 036/651 300
E-mail: radio-mir@medjugorje.hr
Uživo na internetu: www.medjugorje.hr

SV. LEOPOLD B. MANDIĆ
1866 - 1942
ISPOVJEDNIK

